

O PROGRAMU

Zvoni za Evropu! je program namenjen učenicima treće i četvrte godine srednjih škola na teritoriji grada Beograda. Zamišljen je kao vid dodatnog neformalnog obrazovanja o istorijskom razvoju, strukturi i načinu funkcionisanja Evropske unije. Posebna pažnja je posvećena procesu pridruživanja Republike Srbije Evropskoj uniji.

Program se realizuje dva puta godišnje i obuhvata dve različite grupe srednjoškolaca. U drugoj polovini 2008. srednjoškolci iz deset beogradskih škola su se upoznali sa osnovama Evropske unije.

Program je obuhvatio sledeće aktivnosti:

Predavanja koja su se održavala jednom nedeljno u periodu od devet nedelja u prostorijama Evropskog pokreta u Srbiji. Za pripremu programa i održavanje radionica, bile su zadužene Bojana Popović i Milica Radovanović Dumonjić, članice stručnog tima Evropskog pokreta u Srbiji.

Nakon završetka serije predavanja, učenici koji su pohađali predavanja, zajedno sa predavačima iz Evropskog pokreta u Srbiji, su pripremili i održali "*Evropski čas*" u svojim školama.

Tokom trajanja programa srednjoškolci su imali priliku da *posete Dom Narodne Skupštine Republike Srbije i Kancelariju za evropske integracije Vlade Republike Srbije* i da se susretnu i razgovaraju sa državnim zvaničnicima koji se bave pitanjima evropskih integracija. Utiske i znanja stečena tokom programa, zatim svoja razmišljanja o Evropskoj uniji i budućnosti Srbije učenici su na svoj način izrazili *pisanjem eseja*, na temu *Srbija (ne)treba da uđe u EU?*, koji su sadržani u ovoj publikaciji.

Program je mali, ali veoma bitan korak u promociji evropskih vrednosti i informisanju mladih ljudi u Srbiji o tekućem procesu evropske integracije. Pored učenika, u njegovoj realizaciji su učestvovali profesori i stručno osoblje iz srednjih škola, kao i Fondacija Fridrih Ebert, bez čije svesrdne pomoći ne bi bio ostvaren.

STEFAN GLAVONJIĆ

Treća beogradska gimnazija

Od petooktobarskih promena 2000. godine svedoci smo brojnih reformi koje su dosadašnjih pet Vlada sprovodile i koje se i dalje sprovode u našoj zemlji. Ove reforme došle su kao neophodnost prilagođavanju naše države i društvenog sistema novonastaloj situaciji u Evropi i svetu, ali, i pre svega, radi poboljšanja kvaliteta života, odnosno životnog standarda i mogućnosti naših građana nakon jedne decenije građanskih ratova, siromašenja, pljački i izolovanosti. Kao jedan od strateških ciljeva svih dosadašnjih poslepetooktobarskih vlada bilo je, a i dalje jeste, punopravno članstvo Srbije u Evropskoj uniji. S obzirom na prirodu promena kroz koje naše društvo i država prolaze (period tranzicije), kao i zbog političkih procesa stabilizacije Balkanskog poluostrva i rešavanja nerešenih političkih pitanja pojedinih regija u Srbiji i okruženju, često se postavlja **pitanje ulaska Srbije u Evropsku uniju i njenog učešća u evropskim integracijama**, procesu koji se u Evropi događa već oko pola veka. To pitanje nastalo je kao posledica političkog delovanja najuticajnijih članica EU, koje se, u nekoliko navrata, u potpunosti razmimoišlo sa interesima i stavovima naše države. Moje mišljenje je da Srbija treba da uđe u Evropsku uniju zato što će joj to pomoći da ponovo stane na svoje noge (u ekonomskom i spoljnopoličkom smislu), što znači da će se poboljšati kvalitet života u našoj zemlji a i ona će imati snagu da aktivno učestvuje u regionalnim procesima i sprovodi svoje interese. Ovaj stav, može se potkrepiti samim zahtevima koje neka zemlja treba danas da ispuni, kako bi postala članica EU.

Prvi, i svakako, jedan od najvažnijih zahteva jeste **ekonomska stabilnost države**. Pod ovim se podrazumeva da država koja želi da uđe u Evropsku uniju mora da ima stabilnu tržišnu ekonomiju, koja će biti u stanju da se nosi sa izazovima slobodnog, tj. otvorenog, tržišta EU i koja će moći da odgovori na globalne promene čiji uticaj sve više dolazi na videlo. Takva ekonomija bi morala da ima tržište, u najvećoj mogućoj meri otvoreno i za domaća i za strana preduzeća (u zavisnosti od opšte situacije države i njenih unutrašnjih i spoljnih ciljeva), koja bi poslovala na principu slobode konkurencije. To je jedno od glavnih obeležja EU, kao i jedan od najvažnijih faktora za unapređenje i razvoj privrede danas. Osim ovoga, ekonomska stabilnost i snaga države ogleda se i u mogućnosti domaćih preduzeća ,kako privatnih, tako i društvenih/državnih, da odgovore na pritisak konkurencije, unapređuju svoju proizvodnju i jačaju svoje pozicije kako na domaćem, tako i na tržištu drugih zemalja EU i drugih zemalja u svetu. Na taj način, podstiče se razvoj domaćih preduzeća, otvaranje novih preduzeća, smanjenje (normalizacija) troškova života u odnosu na ekonomske mogućnosti građana, realizacija i osmišljavanje novih projekata, što dovodi i do povećanja broja zaposlenih, a zna se da je problem nezaposlenosti jedan je od najkrupnijih problema u našoj zemlji. Povećanjem broja zaposlenih i ostvarivanjem radnih ciljeva (zaradom), povećavaju se i primanja građana, što direktno podiže životni standard, materijalno stabilizuje porodice, jača srednju društvenu klasu kao osnovnog nosioca ekonomskog razvoja, smanjuje broj najsiromašnijih građana u zemlji i otvara građanima nove mogućnosti u vidu putovanja, usavršavanja, obrazovanja, kvalitetnijeg zdravstva i sl.

Pored ekonomske stabilnosti, veoma važan zahtev za ulazak u EU je **institucionalna stabilnost države**. To znači da je neophodno da se zna ko je ko i šta je šta u državi, tj. da postoje stabilne institucije koje će sprovoditi zakone, čiji će rad moći da se prati i u koje će građani moći da imaju poverenja. U takvim institucijama korupcije ne bi smelo da bude, ili bi ona morala da bude svedena na najmanju moguću meru, koja ne bi ugrožavala vladavinu prava i prava građana. S obzirom na popriličnu zastupljenost korupcije u našim institucijama, reforme u tom pravcu pomogle bi jačanju administrativnog sistema, sprovođenju zakona i povratak poverenja građana u institucije.

Šta Srbiji ulazak u EU može da donese?

Ulaskom Srbije u EU građanima i državi bi se otvorile nove mogućnosti u pogledu obrazovanja, usavršavanja na prestižnim univerzitetima u Evropi, reforme i razvoja domaćeg obrazovnog sistema i njegovog uklapanja u svetske tokove. U ekonomskom smislu, članstvo u EU moglo bi da doprinese povećanju broja investicija, s obzirom na to da se ovakvim reformama država stabilizuje i, samim tim, njeni potencijali postaju privlačniji i domaćim i stranim investitorima. Povećale bi se i mogućnosti realizacije brojnih projekata čiji bi rukovodioci bili pojedinci i koje bi, pored Vlade, nevladinih organizacija i privatnih investitora, mogla bespovratno da finansira i EU, iz fondova namenjenih u tu svrhu. Takođe, povećala bi se brojnost međunarodnih skupova posvećenih brojnim temama u zdravstvu, ekologiji, ekonomiji i sl, na kojima bi Srbija mogla da ojača svoj položaj i uticaj na kreiranje globalne i regionalne politike u tim oblastima.

Ovako ojačana Srbija, bila bi u stanju da sprovodi i ispunjava državne interese, od kojih su trenutno (u narednih 5-10 godina) najveći populaciona politika (povećanje prirodnog priraštaja staniovništva), jačanje regionalnog položaja u svim sferama (ekonomskim, političkim, vojno-bezbednosnim) i učešće u regionalnim procesima. Na taj način, Srbija bi uspostavila status regionalnog lidera, što joj geografski položaj i nudi, te bi imala i veću ulogu u **rešavanju regionalnih političkih pitanja**, što znači da bi naši, i interesi drugih zemalja koje u njima učestvuju, bili usklađeniji.

EU i ustaljena mišljenja (predrasude) o EU i Srbiji nakon ulaska u EU

S obzirom na delikatnost tranzicije kroz koju prolazimo i njenih trenutno težih posledica (nezaposlenost, neusklađenost troškova života i sl.) pojavila su se, među narodom, brojna mišljenja, koja i nisu u potpunosti opravdana, i više su zasnovana na poluinformacijama, pogrešnoj interpretaciji reformi i političkim prepućavanjima. Najzastupljenija od njih su da će Srbija i Srbi izgubiti nacionalni identitet, da Srbija približavanjem EU pristaje na gubitak Kosova i Metohije, da ćemo postati robovi zapada, da će nas reforma obrazovanja učiniti glupim Amerikancima, tj. kapitalističkom radnom snagom, i da će se izgubiti pravo na obrazovanje i zdravstvo. Svakako da ovakve tvrdnje nisu nimalo beznačajne i da u nekima od njih (obrazovanje i zdravstvo) i ima delom istine (u vezi sa poskupljenjem školovanja i zdravstvenih usluga), ali država bi, pri sprovođenju reformi, morala da postavi okvire za stabilan i razvijeni obrazovni i zdravstveni sistem, koji građanima ne bi uskratilo pravo na lečenje i dostupnost neophodnim lekovima, kao i dostupnost obrazovnim resursima. Što se tiče kulturnog i nacionalnog identiteta, EU bi trebalo da bude poput foruma na kome bi se on ispoljavao i razvijao, jer je i moto Evrope „ujedinjeni u različitosti“. Zbog toga, treba insistirati na srpskom jeziku, ćirilicom pismu, srpskim manastirima, naučnicima, umetnicima i sl, jer je to, pored političkog delovanja, jedan od načina potvrđivanja postojanja jednog naroda i jedne kulture. U slučaju Kosmeta, država ne bi smela da dozvoli da prizna njegovu nezavisnost, ali nipošto to pitanje ne treba povezivati sa ulaskom u EU, pošto je ono od početka reformi (pristupanja) odvojeno. Srbija bi morala da prihvati činjenicu da EU, ukoliko želi, može da dođe na Kosmet, ali da je njen kratkoročni cilj da vrati pitanje o statusu na pregovarački sto, da se nađe prihvatljivo rešenje i da se zaštiti srpski narod i kulturno nasleđe od propasti i krađe. Približavanje EU, osnažilo bi poziciju naše zemlje i po tom pitanju.

Ulazak Srbije u EU i postizanje tog zadatka, bi samo osnažili našu zemlju i pomogli nam da se vratimo na mesto koje smo nekada počasno zauzimali u Evropi, ali, ono što je i najvažnije, pomogli bi nam u neophodnom restrukturiranju naše zemlje, radi poboljšanja kvaliteta života ljudi i jačanja srpskog subjektiviteta na polju diplomatije, ekonomije, bezbednosti, obrazovanja, medicine, nauke, umetnosti... Zbog toga bi Srbija trebala da uđe u EU, pošto ispunjenje uslova za ulazak u EU istovremeno znači i institucionalno i ekonomsko jačanje naše zemlje, a što je neophodno da bi se postigao cilj reformi započetih 2000. godine. EU zato, ne treba da bude cilj, već sredstvo reformisanja i razvoja naše zemlje.

DUŠAN PETROV

Filološka gimnazija

Pitanje kojem se, tek sada, pridaje sve veća važnost u Srbiji i regionu je pitanje evropskih integracija i pitanje sprovođenja ključnih reformi društva u kojem živimo. Veoma je tužno što do toga dolazi tek sada, i to na apsolutno pogrešan način - protivljenjem i nacionalističkim napadima na sve što je "izdajničko". Zapravo, glavni problem zbog kojeg u Srbiji, između ostalog, ima oštrih protivnika evrointegracije je nepoznavanje Evropske unije, njenih principa i načela. A krajnje je neodgovorno biti za ili protiv nečega što se ne poznaje dovoljno. Nakon brojnih predavanja o EU, moje najiskrenije mišljenje je da Srbija TREBA ući u Evropsku uniju. Nijedna država, pa ni Srbija, nije i neće preko noći postati jača, stabilnija, bogatija i uređenija. Da bi se to postiglo, neophodno je uložiti mnogo truda, rada i vremena, a reforme koje je neophodno sprovesti na putu ka EU najbolji su i najlakši način za postizanje željenih rezultata.

Sama Evropska unija, inače jedinstveni model političke tvorevine koji je nemoguće precizno definisati, zajednica je evropskih država okupljenih oko zajedničkih interesa i potreba. Naravno, ne zajednica svih evropskih država, već onih koje su zainteresovane i koje ispunjavaju određene uslove (ekonomske, pravne, političke). Srbija ne ispunjava mnoge uslove, a krivicu nažalost uglavnom traži u drugima, a ne u sebi. Razlog tome je verovatno nezrelost društva i nespremnost za konačni i potpuni raskid sa prošlošću.

Proces evropskih integracija je veoma težak i sastoji se iz velikog broja koraka. Ipak, ukoliko postoji politička spremnost da se kompletan proces sprovede, to je sasvim moguće, a dobici su brojni - ekonomska pomoć, nezavisnost sudova, uspostavljanje potpune ravnopravnosti ljudi bez obzira na nacionalnost, boju kože, veroispovest ili seksualno opredeljenje, poboljšanje obrazovnog sistema, suzbijanje korupcije i monopola, efikasnost zdravstvenog sistema, četiri slobode kretanja (roba, putnici, kapital, preduzeća)... Pametnom politikom, Srbija bi mogla da ostvari sve navedeno, a da pritom ne izgubi apsolutno ništa.

Savet ministara EU je 2006. godine usvojio Uredbu kojom je stvoren jedinstveni pravno-proceduralni okvir za programiranje i prosljeđivanje finansijske pomoći državama zapadnog Balkana i Turskoj. Reč je o Instrumentu za pretprijetnu pomoć (IPA), koji je zamenio određene programe. Cilj je podrška državama potencijalnim kandidatima i kandidatima za članstvo u EU na svom putu evropskih integracija, a program se sastoji iz pet komponenti od kojih Srbija, kao potencijalni kandidat, može koristiti dve (pomoć u tranziciji i izgradnji institucija i prekogranična saradnja). IPA će, kako je predviđeno, u periodu od 4 godine (od 2007. do 2010.) Srbiji obezbediti oko 770 miliona evra, što je veoma značajna suma za srpsku ekonomiju, a svakim sledećim korakom na putu evropskih integracija ova suma će se povećavati, sa obzirom da će biti i više fondova na koje će Srbija moći da računa.

Kako bi se nastavio put ka EU, neophodno je uspostaviti potpunu nezavisnost sudova, odnosno osloboditi ih od uticaja političkih stranaka na vlasti, što bi konačno dovelo do toga da se u

našoj državi sudi na način na koji treba da se sudi, i što bi svakako do otkrivanja politički pozadina ubistava, koje se iz ovih ili onih razloga kriju od javnosti. Depolitizacija je svakako neophodna i u javnim preduzećima, gde danas nažalost rade rođaci i prijatelji političara na vlasti, a ne stručnjaci iz odgovarajućih oblasti, što umanjuje i efikasnost same države u poslovima koji moraju da se urade.

Takođe, jedan od uslova koje moraju da ispune države koje žele članstvo u Evropskoj uniji je uspostavljanje potpune ravnopravnosti svih građana, bez obzira na pol, seksualno opredeljenje, veroispovest, nacionalnost, boju kože, itd. i poštovanje ljudskih i manjinskih prava, koja se znatno krše u posleratnim državama, i sa čime se mora suočiti svako društvo ukoliko želi da uspostavi normalne odnose među svojim građanima. U Srbiji se danas oseća poboljšanje, a procesom pridruživanja i pristupanja napraviće se i završni koraci.

Od Srbije se očekuje i da se izbori sa korupcijom i monopolom koji izjedaju društvo, a naravno očekuje se i povećanje efikasnosti zdravstvenog sistema. Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) se zahteva da Srbija ukine sve industrijske državne monopole (poglavlje I, član 43), čime se uspostavlja konkurencija na industrijskom tržištu i smanjuju cene sirovina. Time se obezbeđuju niže cene i zaštita potrošača.

SSP-om se uspostavlja ugovorni odnos između Srbije i EU. On i Srbiju i EU obavezuje da, najkasnije u periodu od 6 godina, sprovedu reforme međusobnih odnosa i izvrše prilagođavanja, istovremeno donoseći veoma konkretne beneficije za građane i građanke Srbije. Od trenutka kada on bude ratifikovan, pa u narednih 6 godina, bićemo svedoci brojnih promena.

SSP-om, Srbija i Evropska unija se obavezuju da ukinu carine i tarife na uvoz i izvoz između svih zemalja Unije i Srbije (čl 20-23), što utiče na cenu robe u Srbiji i veoma je povoljno za nas kao potrošače. Potpisivanje ovog sporazuma dovešće do lakšeg zapošljavanja građana Srbije u EU, time što će EU ispitati koji su uslovi potrebni za međusobno priznanje kvalifikacija (čl 49, 50, 57). Privrednici Srbije imaju slobodan pristup tržištu Evropske unije, kao i obrnuto, a Srbija je obavezana da uskladi svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU u oblastima koja se tiču zdravlja, uslova rada, bezbednosti na radu i jednakih mogućnosti (čl 79). Zakoni u Republici Srbiji biće promenjeni da bi efikasnije štitili prava zaposlenih i pružili jednak pristup zapošljavanju svima, a EU se obavezuje da sarađuje sa Srbijom i radi na jačanju institucija na svim nivoima (čl 80).

Srbija i EU obavezuju se i na zaštitu ulaganja na svojoj teritoriji. Ako je strani kapital bezbedan, onda je bezbedan i domaći kapital, a stvaranje pogodnih uslova za strana ulaganja u Srbiji znači da će isti uslovi biti ponuđeni i domaćim investitorima (čl 93). Naravno, SSP pokriva i oblast obrazovanja i ekologije. EU nudi direktnu pomoć našim obrazovnim institucijama novčano kao i stručno, što bi mladima Srbije poboljšalo i olakšalo uslove za sticanje znanja koje bi bilo priznato u celoj Evropi. Što se ekologije tiče, EU i Srbija će zajedno raditi na očuvanju životne sredine u Srbiji, što je veoma značajno jer su u Srbiji pitanja ekologije dugo smatrana pitanjima drugog reda.

Sama primena SSP-a značila bi za građane konkurentnije tržište, povoljnije cene robe, lakše zapošljavanje u državama članicama EU, plasiranje domaćih proizvoda u EU, garantovane uslove i ravnopravnost u zapošljavanju, efikasnije i transparentnije pravosuđe, sigurnost kapitala, poboljšanje obrazovnog sistema i zdraviju životnu sredinu. Članstvom u Evropskoj uniji postigli bismo mnogo više, tako da nije sporno reći da su protivnici SSP-a i članstva u Uniji protivnici napredne i moderne Srbije, u kojoj će se mnogo bolje živeti. Nama ostaje nada da će Srbija ući u evropsku porodicu i da će postati servis građana koji pruža podršku i mogućnosti, a ne glavobolje i probleme.

NEMANJA LAKOVIĆ

Ugostiteljsko - turistička škola

Ulazak u Evropsku uniju nije proces gde se može preskočiti ijedan korak niti je zbir lepih želja, nego predan rad na menjanju sebe i društva. Nije dovoljno reći „mi smo za evropsku Srbiju“, nego treba graditi evropske vrednosti u svim oblastima života. Parafriranjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju kao i njegovim potpisivanjem Srbija ulazi u novu fazu odnosa sa EU. Ona se potpisivanjem i ratifikacijom ovog Sporazuma obavezuje na postepeno usklađivanje zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije, kao i na njegovu doslednu primenu.

Srbija se danas, slobodno možemo reći, nalazi na pola puta do cilja, i sada ne treba da odustanemo od istog, već svim sredstvima da se borimo za članstvo u EU. Postavlja se pitanje zašto Srbija treba da uđe u Evropsku uniju? Ulaskom u EU, Srbija pravi veliki korak u: jačanju svoje ekonomije, slobodi kretanja, uređenju države i sticanju boljeg obrazovanja.

Tržište i ekonomija

Evropska unija je zajednica koja se zasniva na vrednostima tržišne ekonomije i demokratije. U ekonomskom pogledu članstvo u EU je od velikog značaja. Evropska unija je najznačajniji trgovinski partner Srbije. Ona predstavlja tržište koje je barem 300 puta veće od srpskog. Zapravo, ulaskom jedne zemlje u EU stvara se zona slobodne trgovine između te zemlje i EU. Pozitivne posledice toga jesu povećanje konkurencije na domaćem tržištu koja će razbiti monopole. EU i Srbija će osnovati nezavisno telo kojim će proveravati primenu pravila EU protiv monopolskog delovanja. Doći će do pada cena proizvoda, potrošači će imati znatno veću mogućnost izbora usled liberalizacije trgovine sa EU. Automatsko otvaranje tržišta Evropske unije za proizvođače iz Srbije će doprineti većem izvozu.

Srbija već sada u EU izvozi 55% svog ukupnog izvoza. Gotovo svi srpski proizvodi mogu da budu plasirani na tržište EU bez carina i bez kvota. Takav izvoz u EU je omogućen time što je EU, da bi pomogla razvoj privrede u Srbiji, jednostrano 2001. godine ukinula carine za robu iz Srbije (osim za pojedine proizvode). Te mere podrške važe do 2010. godine. Međutim, potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju omogućava nam da trajno izvozimo u EU. Zahvaljujući sigurnosti izvoza u EU, Srbija u toku 2007. godine ima suficit u izvozu poljoprivrednih proizvoda u EU od oko 300 miliona evra (2001. je imala deficit od oko 200 miliona evra) Navešću još jedan primer, gde je Srbija 2000. godine izvozila tekstil u EU od vrednosti od 123 miliona dolara a već 2007. godine zahvaljujući ugovoru koji je zaključen između Srbije i EU o trgovini tekstilom, doprineo gotovo dva puta veći doprinos u odnosu na 2000. godinu.

Već u procesu pristupanja zajedničkom tržištu Evropske unije otvoriće se mogućnosti za plasman naših proizvoda posebno u zemljama koje su od skoro članice Evropske unije. S druge strane, Srbija treba da ukine carine za robu iz EU i to u roku od 6 godina. Zbog toga izvoznici moraju da povećavaju svoju produktivnost i kvalitet proizvoda, kako bi sebi obezbedili mesto na tržištu. Time će se poboljšati kvalitet srpskih proizvoda - konkurisati cenom, ali i kvalitetom. Samo članstvo u EU za Srbiju predstavlja veliku korist.

Fondovi Evropske unije dostupni Srbiji

Srbija je mala zemlja koja ima puno potencijala koje bi trebalo da razvija. Svesni smo činjenice da mi nemamo materijalna sredstva koja bi razvijala te resurse. Ali svakako nam je u interesu da ih osposobimo. Evropska unija je svesna naših prirodnih bogatstva i neprestano iz svojih fondova ulaže u našu zemlju kako bi nas ojačala i pripremila za članstvo u EU.

Evropska unija je izdvojila u periodu od 2000 - 2008. godine 2 milijarde evra a izdvojiće još milijardu evra do 2011. godine. Ova bespovratna pomoć EU neposredno doprinosi otvaranju novih radnih mesta, poboljšavanju životnog standarda, stvaranju novih poslovnih mogućnosti, očuvanju životne sredine, zdravstvenoj zaštiti i većoj socijalnoj pravdi.

Evropska unija preko svojih mera takođe pruža humanitarnu pomoć u kriznim situacijama i obezbeđuje podršku za budžet Vlade Republike Srbije. Zemlje članice EU su u Srbiju investirale 7,4 milijarde evra, što predstavlja dve trećine od ukupnih direktnih stranih investicija. To je uslovalo brži razvoj Srbije time što su otvorena nova radna mesta, uvedene nove tehnologije i nova znanja što je srpske kompanije učinilo konkurentnijim na evropskom i svetskom tržištu. Na primer: svi autoputevi u Grčkoj, Španiji, Portugalu, Irskoj izgrađeni su uz pomoć sredstava EU, kao i za njihovu modernizaciju železnica, Bugarska kao članica EU je sredstvima Evropske unije izgradila većinu hotela i time unapredila sektor turizma. Takođe treba spomenuti pomoć koju je EU namenila Srbiji kao zemlji „Zapadnog Balkana“ (pored nje to su još Albanija, Hrvatska, BiH, Crna Gora, Makedonija), koja se ostvaruje u okviru programa IPA (Instrument za predpristupnu pomoć), ali i preko Evropske investicione banke povoljnim kreditima za kapitalne projekte. Svrha svega ovoga je pružanje pomoći i podrške zemljama u procesu pridruživanja, što podrazumeva ekonomsku obnovu, demokratsku stabilizaciju, modernizaciju državne uprave, unapređenje regionalne saradnje i drugo.

Turizam

Ulazak jedne zemlje u Evropsku uniju podstiče i razvoj turizma. Razvoj turizma doprinosi ekonomskom razvoju i povećanju zaposlenosti, a u politikama Evropske unije uglavnom se ostvaruje jačanjem malog i srednjeg preduzetništva, odnosno privatnog turističkog sektora. Saradnja u podsticanju i razvoju turizma između Srbije i Evropske unije zasnivaće se na prenosu tehničkog znanja i iskustva. Srbija obiluje kako prirodnim tako i kulturnim obeležjima. Ali da bi ta svoja obeležja što bolje iskoristila mora dosta da napreduje u sektoru turizma. Slaba infrastruktura, loša povezanost sa turističkim odredištima, mala materijalna sredstva su samo neki od problema sa kojima bi Srbija trebalo da se izbori kako bi unapredila ovaj sektor.

Naša zemlja može da ponudi Evropi drugačiji turizam. Srbija ima veliki potencijal u sferi ruralnog (seoskog), banjskog, planinskog, verskog i lovnog turizma. Seoski turizam je svakako sve aktuelniji. On nudi turistima zapravo jedan drugačiji vid odmora. Međutim turizam je i kulturnog karaktera.

Reka Dunav predstavlja saobraćajnicu koja spaja Zapadni deo Evrope sa Istočnim. Naše kulturno nasleđe možemo predstaviti na jedan interesantan način korišćenjem reke Dunav, time što bismo turistima prikazali brojna utvrđenja (7 tvrđava) koja se nalaze na reci. To bi konkretno Srbiji donelo veću ekonomsku stabilnost prilivom novčanih sredstava od strane inostranih turista koji bi koristili ovu rečnu saobraćajnicu.

Ulaskom u EU, Srbija bi trebala da postane član važnijih evropskih turističkih organizacija i da prouči mogućnosti zajedničkog delovanja sa Zajednicom. Saradnja će se posebno odnositi na razmenu informacija o važnim pitanjima od interesa za obe strane, na podsticanje razvoja infrastrukture, što će ubrzati ulaganja u turistički sektor, kao i razmatranje projekta regionalnog karaktera, čime će se unaprediti regionalna saradnja. Treba spomenuti takođe Sporazum o viznim olakšicama koji je potpisan između Evropske zajednice i Republike Srbije 18. septembra 2007. godine. On je od izrazitog značaja za turizam, jer olakšava poslovanje u toj oblasti. Tim sporazumom se olakšava proces dobijanja vize što je bitno i za te tako putnici mogu proći granice zemalja Evropske unije uz pasož ili ličnu kartu.

Razvoj ekonomije, korišćenje fondova EU i razvoj turizma nisu jedini razlozi zbog kojih bi Srbija trebalo da nastavi dalje proces evropskih integracija. Zapravo njih je mnogo više kao što su na primer: ekologija i zaštita životne sredine, bolje obrazovanje, snažnija politička pozicija i ugled Srbije, stabilna valuta, zajedničko rešavanje problema, iskorenjivanje korupcije, bolja infrastruktura i informaciona globalizacija. Srbija se nalazi u Evropi i svakako da treba da ide u korak za onima koji se oko nje nalaze. Svesni smo da je odluka na nama. Ali isto tako da je pred nama trnovit put. Ocenite sami da li se vredi boriti za ove ciljeve.

NINA DIKLIĆ Druga ekonomska škola

Evropska unija je međuvladina i nadnacionalna unija 27 evropskih demokratskih država, koja se zasniva na poštovanju zakona i demokratije. Po svom uređenju nije ni država, a ni međunarodna organizacija. Njena struktura je posebna. U drugoj polovini XX veka i početkom XXI veka, Evropska unija je politički i ekonomski objedinila veći deo evropskog kontinenta. Evropska unija predstavlja jedinstvenu tvorevinu na istorijskoj sceni. Ostvarila je ono što mnogi evropski osvajači nisu uspeali. Evropska unija je rezultat davnašnjih vizija i strpljivog i mukotrpnog rada ljudi sa snažnim uverenjem da se, uz sve razlike, može živeti zajedno. Verovatno zbog toga je i moto Evropske unije je: "UJEDINJENI U RAZLIČITOSTI".

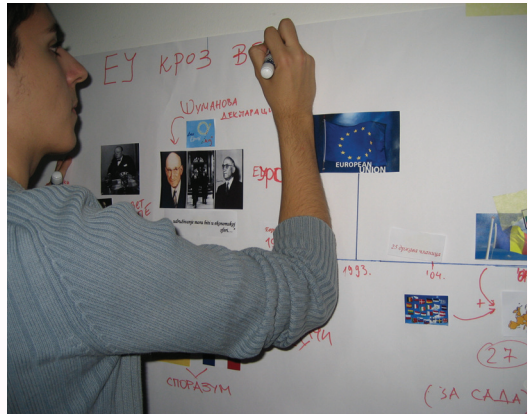
Da li Srbija, moja mala ali ponosna zemlja, koja se nalazi na vetrometini, na mestu gde se ukrštaju različiti putevi, treba da uđe u Evropsku uniju? Pitanje koje izaziva dilemu-pro et contra. Građani Srbije su se u velikom procentu (oko 70%) opredelili za ulazak naše zemlje u Evropsku uniju. Deo tih građana sam i ja. Iako se ponekad nalazim u nedoumici; odmeravam pozitivne i negativne strane, ipak smatram da Srbija treba da uđe u Evropsku uniju. Argumenti za ulazak Srbije u Evropsku uniju su:

1. RESTRUKTUIRANJE NAŠE PRIVREDE

Integracija u Evropsku uniju će ubrzati restrukturiranje naše privrede koje je neophodno. Iz industrijskih grana koje su nekonkurentne doći će do kretanja radnika ka onim granama koje su sposobne da ravnopravno učestvuju u tržišnoj utakmici. Pristupanjem zajedničkom tržištu otvoriće se mogućnosti za plasman naših proizvoda i usluga. Ulaskom u Evropsku uniju naša preduzeća će imati lakši pristup kapitalu, opremi i savremenoj tehnologiji. Na taj način će se povećati njihova konkurentnost, a samim tim će se stabilizovati ekonomska situacija u zemlji. Doći će do priliva stranih investicija što će dovesti do porasta broja novih radnih mesta, ali i do povećanja zarada radnika koje su trenutno na veoma niskom nivou i omogućavaju egzistencijalni minimum.

2. OBRAZOVANJE I ŠKOLSTVO

Članstvo u Evropskoj uniji povećava mogućnost akademskog obrazovanja naših studenata u državama članicama Evropske unije. Prema rezultatima istraživanja samo oko 7% ljudi u Srbiji ima visoko obrazovanje. Evropska unija prati usklađivanje akademskog obrazovanja svih

država članica i država kandidata za članstvo u Evropsku uniju prema odredbama Bolonjske deklaracije. Cilj ove deklaracije je uspostavljanje jedinstvenog evropskog prostora obrazovanja. Ulaskom u Evropsku uniju diplome završenih fakulteta u Srbiji biće priznate u svakoj državi članici, što znači da će naši akademski građani moći lakše da nađu zaposlenje u inostranstvu. Pomoć za saradnju u ovoj oblasti odvija se preko fondova EU.

3. UKIDANJE GRANICA I CARINA

Na teritoriji Evropske unije ne postoje granice ni carine. Evropska unija je istovremeno i carinska unija. Ulaskom Srbije u Evropsku uniju biće ukinute sve carine za proizvode koji dolaze iz EU. Ukidanjem carina doći će do smanjenja cena što bi pozitivno delovalo na životni standard stanovnika Srbije. Proizvodi koji se proizvode u Srbiji moći će da se slobodno plasiraju na tržište Evropske unije koje ima preko 500 miliona potrošača. Ukidanje granica omogućava slobodan protok ljudi, robe i usluga. Nema stajanja na granicama, mrzovoljnih carinika, pojedinačne kontrole pasoša...

4. HARMONIZACIJA NAŠEG ZAKONODAVSTVA SA EVROPSKOM UNIJOM

Da bi postala članica EU, Srbija mora da harmonizuje svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU. Harmonizacijom će se stvoriti sigurno pravno okruženje za osnivanje i poslovanje preduzeća. Zahvaljujući prednostima koje će doneti tržišna ekonomija doći će do razvoja tržišta roba i tržišta usluga gde sve veću ulogu imaju preduzetnici.

5. PRAVOSUĐE I UNUTRAŠNJI POSLOVI

Saradnja u unutrašnjim poslovima i poslovima pravosuđa obuhvata sudsku, carinsku i policijsku saradnju između država članica i država kandidata čiji je cilj uspostavljanje bezbednosti na teritoriji Evropske unije, borba protiv rasizma, terorizma, trgovine drogom i oružjem. Ulaskom u Evropsku uniju Srbija će dobiti tehničku pomoć koja će se odnositi na poboljšanje rada sudova, organizaciju policije, na borbu protiv korupcije. Na taj način će se smanjiti pranje novca, trgovina nedozvoljenim drogama, korupcija, falsifikovanje novca.

6. RAZVOJ TURIZMA

Razvoj turizma doprinosi ekonomskom razvoju i povećanju zaposlenosti. Ostvaruje se jačanjem malog i srednjeg preduzetništva, odnosno turističkog privatnog sektora. Ako Srbija uđe u Evropsku uniju ona će dobiti podršku za razvoj turističkog privatnog sektora.

7. NUKLEARNA BEZBEDNOST

Saradnja u oblasti nuklearne bezbednosti i zaštite omogućić će Srbiji: zaštitu od radioaktivnog zračenja, bezbedno čuvanje nuklearnih materijala, jačanje kontrole prevoza materijala koji je osetljiv na radioaktivno zagađenje, postizanje sporazuma između članica Evropske unije i Srbije o ranom obaveštavanju i razmeni informacija u slučaju nuklearnih nesreća.

Mogla bih navesti još čitav niz argumenata za ulazak Srbije u Evropsku uniju (zdravstvena zaštita, penziono i invalidsko osiguranje, zaštita životne sredine...). Svi oni se svode na isto-poboljšanje u svim oblastima društva, ubrzani razvoj na svim nivoima-ekonomskom, pravnom, političkom.

Da li u Evropskoj uniji koju neki porede sa "postmodernim carstvom" ima mesta za nas - ZA SRBIJU?

Svesna sam da je put do Evropske unije posut trnjem. Svesna sam i toga da Evropska unija nije klub na čiju kapiju zakucaš i odmah dobiješ ključeve. Srbija je kartu "kupila" i krenula na put ka Evropskoj uniji. Opređenje je samo jedno: EVROPSKA UNIJA.

IVANA GLIŠANOVIĆ

Filološka gimnazija

Prioritet većine država Evrope je da jednog dana postane članica Evropske unije.

Smatram da je došlo je vreme da građani Srbije konačno shvate da je ulazak u Evropsku uniju najbolje rešenje za stabilniji život i viši životni standard. Ulazak u Uniju je veliki i važan cilj koji ce učiniti da naša zemlja postane stabilnija i ekonomski snažnija. Krajnji je trenutak da počnemo da mislimo na našu decu, unuke, na njihovu budućnost i obrazovanje.

Posle svih ratova, siromaštva, gladi, stajanja u redovima i potpunog pada sistema vrednosti, potrebna nam je stabilnost, mogućnost da bolje živimo, sloboda kretanja, povećana zaposlenost i vladavina zakona.

Srbija, iako nije bogata i moćna, ona je jedna mala i prelepa zemlja. Poljoprivreda i atraktivna turistička mesta su njeni najvažniji potencijali koji nisu nimalo iskorišćeni. Kada bi Srbija postala član evropske porodice, svi njeni prehrambeni proizvodi bi bili na evropskom tržištu i prodavali bi se u svim zemljama Unije. Zahvaljujući bogatoj istoriji i brojnim tvrđavama, Srbija bi postala primamljiva destinacija za sve evropske turiste.

Studenti bi imali mogućnost obrazovanja na svim poznatim univerzitetima Italije, Španije, Engleske. Usavršavali bi svoja znanja, a kasnije bi se vraćali u Srbiju i svojim znanjem, stručnošću i diplomom bi doprineli povećanju njenog prosperiteta i životnog standarda.

Evropska unija je međunarodna organizacija, visokog ugleda, čiji je osnovni cilj održavanje mira i kontinuiteta u svetu koji se menja. Zapravo, to je zajednica posvećena demokratiji, stabilnosti i prosperitetu. Ona daje podršku privrednom i društvenom razvoju, štiti prava i interese državljana država članica, omogućava slobodu kretanja ukidanjem viznog sistema i svim sredstvima se bori protiv organizovanog kriminala.

Prvobitni cilj Evropske unije kada govorimo o poljoprivredi jeste povećanje produktivnosti u poljoprivredi, a samim tim i obezbeđenje prikladnog životnog standarda za zaposlene u poljoprivredi kao i izbegavanje kolebanja cena proizvoda.

Na prihode poljoprivrednika utiče jedinstvena carinska politika unutar Evropske unije i promena iznosa i strukture subvencija. Poljoprivrednici će i dalje moći da računaju na podršku države u unapređivanju njihove konkurentnosti. Budžet Evropske unije za poljoprivredu, odnosno, za zajedničku poljoprivrednu politiku iznosi više od polovine ukupnog budžeta Unije. Štaviše, gotovo jedini izvor za dodatan novac za održive poljoprivredne subvencije su fondovi Evropske unije koji stoje na raspolaganju državama članicama, ali i državama koje imaju status kandidata. Naročito će porasti subvencije za ulaganja u modernizaciju velikih komercijalnih domaćinstava i udruženja malih poljoprivrednika. Takođe, uvećaće se i ulaganja u ruralni razvoj i izgradnju neophodne infrastrukture kako bi se povećala konkurentnost srpske poljoprivrede. Konkurencija će sigurno biti veća, ali će i tržište od gotovo pola milijarde ljudi, bez carinskih i trgovinskih prepreka otvoriti prostor za bolji plasman proizvoda.

Utisci o našoj zemlji bi se znatno poboljšali, umesto rata, prve asocijacije na ovu divnu zemlju bi bile: Kopaonik, Zlatibor, Paličko jezero, Kalemegdan i mnoge druge prirodne i istorijske lepote.

Postoji još bezbroj turističkih atrakcija koje su zapostavljene zbog toga što država nema sredstava za njihovo održavanje. Ono što nam takođe nedostaje za razvoj turizma je i promovisanje u

Evropi. Ulaskom u Uniju, Srbija bi dobila potpuno drugačije obeležje. Mnogima bismo stavili do znanja da se jedna zemlja, koja je nekada bila poprište mnogih ratova, transformisala i uspela da istakne sve svoje vrline koje su nekada bile pod teškim slojem devedesetih godina. Naša skijališta i jezera bi postali brendovi, a srpska jela, pića i mentalitet bi bili glavni razlozi masovnog dolaska stranih turista.

Jednu državu ne čini vlast, njen predsednik ili skupština, već njen narod, svi ti mladi ljudi koji čine njenu budućnost. Moramo prvenstveno da mislimo na naše đake i studente, oni su naša najbolja karta za Evropu i svet.

Hajde da damo šansu mladosti, talentu, znanju. Članstvo u Evropskoj uniji će omogućiti studentima školovanje u bilo kojoj zemlji Evrope, a isto tako diploma završenog fakulteta u Srbiji biće priznata u svakoj državi članici. Evropska unija nema nameru da u potpunosti menja obrazovni sistem jedne države, nego da dopunjava obrazovne sadržaje koji već postoje unutar nacionalnih država. Države članice samostalno odlučuju o strategiji razvoja školstva a školski sistemi zemalja članica nisu identični.

Strategija evropskog obrazovanja kao cilj uključuje i pripremu mladih ljudi za život u demokratskom društvu. Obrazovni sistemi Evrope smatraju važnim mobilnost mladih ljudi koja je omogućena raznim programima razmene i boravka u sredinama koje pripadaju evropskom prostoru.

Mnogi naši studenti devedesetih godina uspeli su da odu u razne evropske zemlje u nameri da započnu stabilniji život i da nađu posao za koji će više biti plaćeni. Ukoliko bi Srbija postala Evropa, sve razlike u životnom standardu bi polako nestale, a ljudi bi polako počeli da se vraćaju u svoju zemlju.

Proces evropskih integracija je jedan dug i naporan proces koji iziskuje disciplinu, napor, rad i perfektnu organizaciju. Potrebno je angažovati sve strukture našeg društva, stručne, mlade i talentovane ljude koji će obezbediti da naša zemlja u što kraćem roku zakorači ka Evropskoj uniji. Sagledajmo realno situaciju, mnogim članicama je bilo potrebno čak i deset godina da bi postale ono što danas jesu. Srbija nije nikakav poseban slučaj, ona mora da prođe čitav put koji su današnje članice prešle. Dakle, kao što sam napomenula, potrebno je iskoristiti najvažnije potencijale Srbije, a to su: poljoprivreda, turizam i obrazovanje. Razvitkom poljoprivrede, otvoriće se mnoge nove fabrike, ljudi će dobijati stalne poslove, steći će se bolji uslovi za rad modernijom i kvalitetnijom opremom. Srbija bi takođe dobijala mnogo novca od turizma, turisti bi masovno dolazili svake godine i bili bi oduševljeni našim prirodnim bogatstvima. Srbija, kao svoje blago isto tako ima i brojne mlade i ambiciozne ljude koji zaslužuju šansu da odu u inostranstvo i da studiraju. Ono što može da nas ohrabri su pozitivni komentari Evropske komisije, svaki pozitivni komentar je veliki uspeh za Srbiju.

Međutim, pored sve administracije, pravnih uslova i dobre diplomatije, najvažnija od svega je volja svakoga građanina Srbije da zakorači ka Evropskoj uniji. Prešli smo veliki deo mučnog i trnovitog puta. Naši roditelji, rodbina, prijatelji, svi su oni žrtvovali svoju mladost i bili svedoci jednog teškog poglavlja u srpskoj istoriji, proživši sve to, oni su postali samo još jači, iako toga nisu svesni. Probudite se građani Srbije, pronađite snagu u sebi, sigurno postoji u vama još volje i energije, samo se malo više potrudite, pobrinite se da vaša deca žive u normalnijem i boljem svetu.

DUŠAN OBRADOVIĆ

Osmo beogradska gimnazija

Članstvo u Evropskoj Uniji je jedan od najvažnijih ciljeva srpske države danas. Hajde prvo da vidimo šta je to EU? Pa, to je zajednica 27 evropskih država, među kojima su i Nemačka, Francuska, Velika Britanija... E, sad zajednica može biti različitog oblika, kao i simbioza kod životinja, pa se tako s pravom možemo zapitati: "A kakva je ova?" Pre svega, sada je to ekonomska zajednica, ali nikako se ne može ograničiti samo na to. Bescarinski i bezvizni režim su sigurno važne (i korisne) stvari, ali još bitniji je protok ideja, razmena kulture i povezanost koju mogu da osećaju međusobno recimo jedan Portugalac i jedan Litvanac. Sve ovo je zaslužuje pohvale i sigurno izaziva zapanjenost kod čoveka kako je to moguće. Osećaj jednakosti, tolerancije i međusobnog razumevanja je nešto što se polako gradi i neguje, a Unija je za nepunih 50-tak godina u tome uspela daleko da odmakne. Osećaj jedinstva je stvoren kod stanovništva, i ogleda se u reagovanjima država članica na najraznovrsniju paletu problema. Sve to daje za pravo da se misli o Uniji kao vrlo uspešnoj organizaciji sa čvrstim temeljima, solidnim zidovima i još boljim mogućnostima za krov.

Ja sam pak po pitanju ulaska Srbije u EU neodlučan, u njoj vidim neke pozitivne, ali i negativne stvari. Za sada nije prevagnula nijedna strana i još nisam siguran šta bi bilo najbolje za Srbiju i mene, kao pojedinca i građanina ove države. Zato hajde da vidimo koje su to moguće pogodnosti, a koje neprijatnosti koje bi Srbija i njeni stanovnici stekli ulaskom u EU.

Kada se uporedi način života u zemljama EU i kod nas, pada u oči da je životni standard tamo mnogo viši, da je pojedinac zaštićeniji od samovolje države i poslodavca, ali to sigurno mora biti kompenzovano većim zalaganjem pojedinca. To je ono što će stanovništvo direktno i najviše oseti. No, pored toga uslediće niz promena koje će se takođe dogoditi, kao na primer izgradnja puteva, projekti za razvoj, poboljšanje institucija i donošenje niza zakona kojima se štiti građanin. Iako se može učiniti da je malo pre navedeno manje bitno od rasta životnog standarda, istina da je jedno drugim uslovljeno i da jedno bez drugog ne može.

Poznato je da je geografski položaj Srbije vrlo povoljan, spaja Evropu sa Bliskim istokom (Koridor 10), tako da preko nas prolaze mnogi kopneni i vazdušni putevi. A to dalje znači naplatu za korišćenje tih puteva. Međutim Srbija nema svuda dobre puteve, a njihov nedostatak se oseća sve više. Na stranu putarina kroz našu zemlju, glavni problem je što stanovništvo sporo putuje. Tu sada na scenu stupa EU. U toku procesa približavanja i ulaska u samu Uniju mogli bi mnogo lakše da dobijemo sredstva za izgradnju novih saobraćajnica ili poboljšanje postojeće infrastrukture. Možemo sagraditi mnogo brže i bezbednije puteve, saobraćajne prelaze na kojima više neće morati da se čeka po nekoliko sati. A železnica će konačno moći da se transformiše i postane uobičajeno prevozno sredstvo. Najbolji primer za to su nam najbliže komšije Mađari i Bugari, iako njihov geografski položaj nije tako povoljan, oni su iskoristili novac iz fondova, sagradivši moderne puteve i time privukli tranzit na svoju stranu. Najvažnije je da su oni time olakšali svom stanovništvu vožnju, smanjili cene transporta i naravno sebi povećali prihode. To je dobit i za jedne i za druge. Konkretni primer tako predstavlja i rešavanje saobraćajnih gužvi u prestonici izgradnjom metroa ili nekoliko mostova. Za unutrašnjost, a i za Beograd bitne su mogućnosti opravka ulica. Ovo se može učiniti banalnim primerom, ali upravo nekoliko takvih poboljšanja i život može postati lakši i lepši.

Na putu ka EU Srbija je dužna da usvoji omanju planinu zakona, koji će omogućiti neumitno jačanje institucija i vladavini zakona. EU je vrlo razgranala svoj zakonodavni sistem i sve njene članice su u obavezi da ga poštuju. Neki od primera su nedavna rasprava o dužini trajanja porodiljskog odsustvovanja, do obaveze o propisnom odlaganju i uništavanju đubreta, s kojim

muke imaju Italijani, posebno u Napulju. Dobit od toga je velika. Jake institucije su temelji svake demokratske države, a konkretna dobit stanovništva je uprošćavanje administracije i naravno manji redovi po poštama, opštinama i svim drugim mestima gde se može pročitati omanja istorija sveta dok dođete na red (ne računa se ono što sledi iza toga). Uopšte zakonodavstvo u EU je tako uređeno da se pre svega štiti pojedinac. Postoje mehanizmi uz pomoć kojih građani kontrolišu rad vlasti i kojima se omogućuje veći udeo u donošenju odluka te njihovom sprovođenju.

Između ostalog stvoriće se uslovi za fer i konkurentnu utakmicu na tržištu, a što je od najvećeg značaja za privrednike. Uspešniji će biti onaj ko ponudi najbolji proizvod, ko ima najbolju ideju, jasnu viziju, a to će naterati sve da se potrude mnogo više i daju sve od sebe, ne bi li plasirali svoj proizvod.

I konačno najveća dobit je zasigurno osećaj jedinstva sa drugim građanima Unije. Protok ideja i ljudi je najznačajnije dostignuće EU, jer najbolje se upoznaje neko kada o njemu saznajete iz prve ruke. I da se vratimo na Portugalca i Litvanca sa početka teksta, onda bi i stanovnici Srbije mogli lakše da se upoznaju sa tekovinama kulture drugih evropskih zemalja i možda upoznaju baš tog Portugalca i Litvanca, pozovu ih na žurku u Beograd, a sledeći dan odu da se dive Big Benu ili Trijumfalnoj kapiji. Šalu na stranu, ali ko je verovao pre pedeset godina da će kompjuteri početi masovno da se koriste. Upravo to, kao i multikulturalnost i otvorenost EU, daju za pravo da se može očekivati da će Unija uspeti u svojoj rešenosti da u budućnosti među ljudima vlada uzajamno razumevanje i poštovanje, a nikad više ratovi.

Mora se, ipak, razmisliti i o nekim lošim aspektima ulaska u Uniju. Jedna od takvih je i sigurno gubitak nekih prava države, to je sigurno loša stvar o kojoj država mora sama da odluči. Nije lako odreći se svojih prava u korist neke više instance. Većinu zakona koje EU donese dužni su da poštuju svi članovi. Teoretski može se desiti da se donese neka odluka protiv koje će biti svi u Srbiji, ali koja će ipak morati da se sprovede. Takođe sistem bi morao da doživi duboke promene, što bi neminovno ostavilo dvosmerne posledice na svakog od nas. To je nešto oko čega ćemo morati da se odlučimo u procesu evropskih integracija, vredi li to stvarno.

Jedna od takvih promena, najverovatnije bila bi i reorganizacija zdravstvene zaštite. On nije isti u svakoj državi članici, ali uglavnom je privatna, što bi značilo da kvalitet usluge zavisi od onog koliko se plati. Da li je humano da naš život vredi samo na osnovu toga koliko ko ima novca, da nemaju sva deca po rođenju ista prava, time kao da bi se ukinula jednakost među ljudima. A to kasnije stvara podlogu za socijalne nemire kao što se desilo u Grčkoj. I mada ima izuzetaka, kao što su Skandinavске države ili Francuska u kojima je visoki kvalitet zdravstvene nege zagarantovan svima, a dobrim delom je subvencionisan od strane države, većina članica gleda na to sa neodobravanjem.

Iz svega ovog što je do sada izneto u tekstu, kao i na osnovu iskustva drugih zemalja članica, može se zaključiti da članstvo u EU ima i svoje loše i svoje dobre strane. Ona je zamišljena kao jedna organizacija koja pruža šarolike mogućnosti. Ulaskom u EU, Srbija i njeni građani morali bi da promene mnoge svoje navike, a svaka promena može i ne mora biti bolna. Sistem je međutim tako napravljen da je maksimalno urađeno po pitanju zaštite stanovništva i pružanju jednakih mogućnosti svima. Tako da život pojedinca dugoročno najviše zavisi od njega samog, njegove volje i rada, a ne od trenutne situacije. A pravo pojedinca na samoopredeljenje i mogućnost upravljanja svojim životom je ono za šta su se, bar u početku, zalagali svi sistemi u modernom dobu čovečanstva.

MARKO KOVAČEVIĆ

Evropska poslovna škola „Milutin Milanković“

Da li Srbija treba da postane član Evropske Unije? Odgovor na ovo pitanje varira od osobe do osobe. Neki će reći: "Ma koja Evropska unija...", dok neki kažu: "Pa naravno da treba..."

Ja lično pripadam drugoj grupi, jer smatram da Evropska unija može, i te kako, da pomogne razvoju naše zemlje. Postoje mnoge prednosti od članstva u Evropsku uniju, koja idu od ekonomskih poput povećanja tržišta, do garantovanja ljudskih prava i zaštite od diskriminacije, i do kulturnih kao što su mnogi programi za decu i omladinu. U ovom radu ja ću se fokusirati na tri prednosti koje se ogledaju na poljima poljoprivrede, infrastrukture i humanitarne pomoći.

Poljoprivreda

Obzirom na to da je Srbija zemlja u kojoj se većina stanovnika bavi poljoprivredom, logična je pretpostavka da će Srbija imati velike koristi od Poljoprivredne politike Evropske unije (PPEU).

Jedan od glavnih ciljeva EU je da putem Poljoprivredne politike pomogne poljoprivrednicima putem subvencija i novčane pomoći, što će umeti da cene srpski poljoprivrednici jer oni sami često ne zarade dovoljno za pristojan život. Ovim programom EU uspeva da zaštiti prava poljoprivrednika ali takođe i uspeva da poveća poljoprivrednu proizvodnju, dajući sigurnost kod zaliha hrane, osiguravajući visok kvalitet života za farmere, stabilizujući tržište što je svim građanima veoma važno, kao i kvalitet proizvoda za potrošače.

Kada Srbija postane član Evropske unije, ona će moći da crpi sredstva iz fondova za poljoprivrednike kako bi poboljšala stanje svoje poljoprivrede, fokusirajući se na novu tehnologiju. Ovo će biti od velikog značaja po našu državu jer kao i sve države mora voditi računa o količini i kvalitetu hrane. Druge pogodnosti koje će nam, takođe, biti od velikog značaja su poboljšanje uvoza i izvoza i ukidanje carina.

Infrastruktura

Što se tiče infrastrukture, Srbija je polako krenula da se poboljšava i u tom pravcu. Dodatnu pomoć bi, naravno, bila dobrodošla. Evropska unija radi na poboljšanju infrastrukture unutar EU putem sistema puteva, železnica, tunela, mostova i pomorskog transporta zvanu Trans-Evropska Mreža (TEM). Projekti podržavani od strane TEM-a su 'Šanel' tunel, 'Oresbund' most, 'Frežur' železnički most i mnogi drugi. U 2001-oj godini je procenjeno da će do 2010. godine TEM pokrivati: 75200 kilometara puta, 78000 kilometara železnice, 330 aerodroma, 270 primorskih luka i 210 internih luka.

Srbija će imati veliku korist od TEM-a jer mnogi naši putevi su u veoma lošem stanju, dok će deo sredstava otići na poboljšanje našeg rečnog saobraćaja koji je nedovoljno razvijen na Dunavu. Ali, EU će imati interes da pomogne Srbiji kao članici. Budući da Srbija predstavlja „prolaz“ ka istočnim zemljama, EU će podstaći gradnju mnogih autoputeva koji će nas direktno spajati sa evropskim metropolama.

Međutim, Evropska unija je svesna da povećanjem broja puteva, povećava se nivo zagađenosti. Ali, EU paralelno rešava oba problema, pa sa razvojem infrastrukture insistira na smanjenju zagađenosti životne sredine jer su oba ova pitanja izrazito važna za njenu budućnost.

Humanitarna pomoć

Svi znamo da je naša zemlja pretrpela mnoge krize, od kojih su posledice najuočljivije na teritoriji Kosova. Mnoge porodice su ostale bez domova dok su crkve i neprocenjiva kulturna, civilizacijska i duhovna dobra spaljena do temelja. Kulturnu baštinu su pokušale da zaštite mnoge zemlje ali se situacija nije značajno poboljšala.

Evropska Unija, kolektivno gledajući, je najveći davalac strane pomoći u svetu. Evropska zajednica humanitarne pomoći (EZHP) pruža humanitarnu pomoć zemljama u razvoju.

Jedan od većih problema naše države je pitanje izbeglica i interno raseljenih lica. Hiljade i hiljade ljudi su se, usled ratova ili nemaštine, preselili u Srbiju. Ti ljudi i dalje nemaju krov svoj dom, nemaju svoj pasoš i mnoga druga dokumenta. Međutim, od samog početka stradanja na ovim prostorima, Evropska unija i njena služba za humanitarnu pomoć je aktivno učestvovala i pružala pomoć.

S obzirom na to da je EU najveći davalac humanitarne pomoći u svetu, biće u mogućnosti da nam kao članici još više pomaže po ovom pitanju. Istina je da nije za ponos to da smo država kojoj uopšte treba humanitarna pomoć, ali jeste tako. Pošto se razreši taj problem, samo je pitanje vremena kada ćemo i mi biti jedna od država koje će davati svoj doprinos državama u potrebi.

Gledano u prošlost, naša država je dosta napredovala. Ipak, postoje problemi koji se moraju rešiti. I to ne samo problemi vezani za poljoprivredu, infrastrukturu ili humanitarnu pomoć kao što sam naveo. Tu su i problemi ljudskih prava, ekonomije, obrazovanja mladih i ostali podjednako važni problemi. Ali pošto naša država nije u mogućnosti da reši sve probleme odjednom, trebaće dosta strpljenja i naravno, pomoć od Evropske unije. Biće potrebno dosta napora, ali uz jaku motivaciju, skoro svi problemi će polako jenjavati.

I na samom kraju, dovoljno je reći da je Evropska unija nešto ka čemu teže mnogi ljudi željni promena u većini aspekta njihovih života i njihove države. Svi mi želimo generalno bolji život, bolje uslove, više prava...

I zato svi sedimo i čekamo dan kada će nam sve to i više obezbediti Evropska unija. Ali naravno, ako želimo promene, ne smemo samo sedeti i čekati već i ustati i stati iza svojih mišljenja i verovanja.

TIJANA NERANĐIĆ Druga ekonomska škola

Evropska unija, pod ranijim nazivom Evropska zajednica, ima bliske odnose saradnje sa Srbijom od 80-ih godina. Tadašnja SFRJ i Evropska zajednica su 1980. potpisale Sporazum o saradnji. Kada se SFRJ raspala 90-ih godina, Evropska zajednica poništava Sporazum o saradnji, ali nastavlja da pomaže Srbiji slanjem humanitarne pomoći građanima ugroženim tadašnjim stanjem u zemlji.

Tu pomoć je upućivala isključivo onima koji su se borili za demokratiju. Kada je 2000. godine došlo do promene režima u našoj zemlji, odnosno kada je demokratija došla na vlast, obnovljeni su odnosi Srbije i Evropske unije. Srbija je do sada stigla na pola puta koji vodi do ulaska u Evropsku uniju tj. članstva.

Podeljena su mišljenja kako građana Evropske unije tako i građana Srbije o tome da li naša zemlja treba da pristupi ovoj zajednici. Po sprovedenim anketama, oko 70% građana Srbije misle da bi Srbija trebala ući u Evropsku uniju.

Pristupanje Evropskoj uniji Srbiji donosi sledeće :

1. Poboljšanje rada sudstva i državne uprave - naše sudstvo je trenutno u veoma lošem stanju - sudski procesi traju i do nekoliko godina, zastupljena je korupcija. Srbija bi i pre samog ulaska u Evropsku uniju trebala poboljšati stanje svog sudstva, ali bi veliko poboljšanje bilo učinjeno nakon ulaska.
2. Efikasno suzbijanje kriminala i korupcije - kao i u svim zemljama, u Srbiji je zastupljen kriminal i korupcija, ali u znatno većem procentu nego u zemljama Evropske unije. Ulaskom u Evropsku uniju, Srbija bi dobila veću pomoć u suzbijanju kriminala i korupcije i smanjila bi se njihova stopa.
3. Proširenje tržišta za svoje proizvode i usluge i liberalizacija tržišta - Srbiji bi, priključenjem Evropskoj uniji bila otvorena nova tržišta za prodaju domaćih proizvoda i usluga. Sa druge strane, bile bi ukinute kvote i kontingenti, kao i carine na robu koja dolazi iz Evropske unije. To bi pospešilo liberalizaciju tržišta, kao i dolazak evropskih firmi koje bi bice konkurencija monopolskim firmama koje vladaju našim tržištem.
4. Lakše studiranje u zemljama Evropske unije, ali i u Srbiji - poboljšali bi se uslovi studiranja u zemlji. Takođe, studiranje u zemljama Evropske unije bi bilo znatno olakšano kada bi Srbija postala njen član, zastupljenija bi bila razmena studenata sa zemljama unije. Samim tim bi se povećao stepen obrazovanja građana Srbije.
5. Poboljšanje kvaliteta života i životne sredine - Srbija bi članstvom u Evropskoj uniji poboljšala kvalitet života svojih građana. Bili bi dosta strožiji ekološki standardi i zakoni. Uvodjenjem raznih kazni proizvođači bi bili stimulisani da imaju veću svest o zagađivanju životne sredine.

Ali ulazak Srbije u Evropsku uniju zavisi od toga koliko je naša zemlja « privlačna » Evropskoj uniji. Pristupanje Srbije donelo bi i Evropskoj uniji prednosti, pre svega u smislu očuvanja regionalne stabilnosti jer ako se sve zemlje iz našeg okruženja nađu u Evropskoj uniji, Srbija ne bi mogla ostati « crna rupa ». Srbija je privlačna Evropskoj uniji i zbog dobrog saobraćajnog položaja tj. transporta. Prema tome, uključenje Srbije u Evropsku uniju bilo bi od obostranog interesa i značajno bi se odrazilo na regionalnu stabilnost Zapadnog Balkana.

Međutim, najveća prepreka Srbiji u ostvarivanju njenog cilja, a to je punopravno članstvo u Evropskoj uniji, jeste saradnja sa Međunarodnim sudom za ratne zločine u Hagu tj. isporučivanje ratnih optuženika. Takođe, Srbija mora da napravi znatan napredak u ključnim reformskim oblastima, a to su ekonomija i vladavina prava.

Da bi Srbija stigla do svog konačnog cilja neophodno je izveštavati javnost o procesu stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji jer ulazak Srbije u Evropsku uniju nije samo pitanje vlade već čitavog naroda. A nas narod se izjasnio da želi postati član Evropske unije!

Srbija treba ostati odlučna na svom evropskom putu i ne smeju je obeshrabriti otežavajuće okolnosti, već se mora truditi da dokaze da smo dostojni toga da postanemo građani Evropske unije.

NENAD STANOJEVIĆ

Tehnička škola GSP

Evropska unija kao međunarodna organizacija sa sobom nosi mnoge pogodnosti za države članice. Ali, da bi ste poslali član međunarodne organizacije, a samim tim Evropske unije morate ispuniti određene uslove. Početak put za pristupanje Srbiji Evropskoj uniji podrazumeva pre svega izradu tzv. Studije izvodljivosti, nakon toga potpisivanje Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Srbija je prve dve runde pregovora uspešno završila, nakon čega je usledio prekid u pregovorima, zbog saradnje sa Međunarodnim krivičnim tribunalom u Hagu. Ja smatram da bi Srbija ulaskom u EU imala velike koristi na političkom, pravnom i finansijskom planu. Te koristi bi se ogledale u otvaranju novih radna mesta, životni standard građana bi znatno porastao, putovanja bi bila znatno olakšana, itd.

Prema poslednjim istraživanjima Kancelarije za evropske integracije u našoj zemlji većina ljudi je pozitivno opredeljena za ulazak Srbije u Evropsku uniju (cak 70%). Ja kao i većina ljudi ulazak u EU ocenjujem pozitivno, ali koje ustvari pogodnosti donosi EU? Koristi su velike i bitne za građane svake zemlje, pre svega ukidanje trgovinskih barijera (carina itd), razne veliko tržište, država stiče veći renome i ugled u međunarodnim odnosima itd.

Svaka država ima svoje posebne interese za pristupanje. Politički interesi države za pristupanje su veća zaštita prava građana i države kroz različite organe Evropske unije Takođe svaka država može svojim delovanjem unutar organa Evropske unije da utiču na donošenje odluka koje se tiču same države, a i čitave Evrope, za razliku od zemalja koje nisu članice i nemaju pravo glasa.

Privredni interesi su svakako učešće na slobodnom tržištu (sto donosi značajan ekonomski dobitak zemlji), kao i povećan broj stranih investicija. A ove pogodnosti su posledica slobodnog protoka kapitala, robe i radnika u Evropskoj uniji. Za privlačenje stranih investitora su važni ekonomski zakoni koji strane investitore čine sigurnijim i podstiču ulaganja. Strane investicije takodje otvaraju veliki broj slobodnih radnih mesta, povećanje dohotka, korišćenje novih tehnologija. Kada zemlja postane članica Evropske unije ona svoje cene formira prema jedinstvenom tržištu. Jedinstveno tržište omogućava slobodno kretanje robe, kapitala i radne snage. Ovo tržište omogućava građanima svih država članica Evropske unije da rade u bilo kojoj zemlji članici, bez bilo kakvih ograničenja. Ovo je jako bitno za države u kojim ima manjak radne snage. Takodje se na jedinstvenom tržištu Evropske unije proizvodi se prodaju bez carine i na taj način se na tržištu javlja roba koja je dobrog kvaliteta a niske cene. Evropska unija je i nastala kao zajednica koja omogućava slobodnu trgovinu bez carina. Prema nekim istraživanjima, čak 20% ukupne količine robe i raznih sirovina koje se izvezu u svet čine proizvodi zemalja članica Evropske unije. Sve ovo će uticati i na to da se u Srbiji stvori znatno konkurentnije tržište, bez monopola.

Finansijski interesi Srbije za pristupanje Evropskoj uniji su takođe veliki. Evropska unija dosta ulaže u nerazvijene regione. Isto tako, veoma je značajna pomoć koju Evropska unija iz zajedničkog budžeta odvaja za poljoprivrednu proizvodnju i poljoprivrednike. Mnogi smatraju da su politički interesi najbitniji, međutim finansijski su isto tako vrlo bitni zbog daljeg razvoja države. Polovinu budžeta Evropska unija troši na poljoprivredu.

Evropska unija ima zajedničku valutu: evro. Evro se kao novac počeo koristiti prvi put u od 2002. godine. Ovo znatno olakšava život ljudima jer prilikom prelaska iz jedne zemlje u drugu nemaju potrebu za stalnom razmenom novca, a samim tim i gubitka određenih sredstava prilikom konverzije, što je posebno značajno za privredu.

Naša zemlja čini velike napore kako bi sto pre stekla status kandidata za ulazak u Evropsku uniju. Srbija je uključena u veliki broj programa Evropske unije, koji su bili otvoreni i za zemlje potencijalne kandidate, kao što su: INOGATE (Energetika), COST (Program naučne saradnje), TEMPUS (Obrazovanje) i druge.

Evropska unija za mnoge evropske države predstavlja klub ekskluzivnih zemalja. Da bi jedna država postala članica, mora da ispuni ekonomske i političke uslove, i da te ispunjene uslove stalno održavaju i primenjuju. Evropska unija je za mnoge države „slamka spasa“, i neke države se priključuju nošeni samo mišlju da uđu u Evropsku uniju i svojih daljih pokreta i poteza nisu svesni. Nove članice Evropske unije često imaju probleme da se prvih godina priviknu na standardizaciju u Evropi i na konkurenciju na tržištu, u slabo razvijenim zemljama ovo može dovesti čak i do velike nezaposlenosti. S druge strane, zahvaljujući strukturnim fondovima slabo razvijene države imaju finansijsku pomoć koja im pomaže da se brže prilagode stepenu standardizacije Evropske unije.

Često se navode Švajcarska i Norveška kao primeri ekonomski jakih i stabilnih država koje nisu članice Evropske unije. Norveška je prihvatila sve zakone koje je propisala Evropska unija ali su njeni građani odbili da postanu članovi

Srbija bi se ispunjenjem uslova koji su postavljeni od strane EU, ako i okončanjem saradnje sa Međunarodnim tribunalom za ratne zločine u Hagu znatno približila EU. Moje mišljenje je da bi ubrzo posle ispunjenja tih uslova Evropska unija ubrzala put Srbije ka članstvu. Kao što sam već naveo, time bi se stvorila nova radna mesta, građani bi imali priliku da poboljšaju svoj životni standard, putovalo bi se mnogo lakše, više bi se poštovala prava manjina. Zbog svega toga ja smatram da bi Srbija trebala da uđe u Evropsku uniju.

ALEKSANDAR BOŽIĆ

Tehnička škola GSP

Evropska unija je specifična organizacija evropskih država. Članice EU ostvaruju svoje interese kroz saradnju i zajedničko vođenje spoljne i bezbednosne politike, uspostavljaju ekonomsku i monetarnu uniju, stvaraju jedinstveni prostor bez unutrašnjih granica. Uticaj Evropske unije na svetska pitanja svakim danom postaje sve veći. Proces integracije, uvođenje evra kao jedinstvene valute i progresivan razvoj zajedničke spoljne i bezbednosne politike, svi zajedno, daju Evropskoj uniji politički i diplomatski status koji odgovara njenoj ekonomskoj i komercijalnoj snazi. EU se zasniva na jedinstvenom tržištu, baziranom na carinskoj uniji, jedinstvenoj moneti (evro), i mnogim oblastima zajedničke nadležnosti: poljoprivredna politika, infrastruktura, zaštita potrošača.

Članstvo u Evropskoj uniji je nešto čemu teži većina evropskih zemalja. Priključivanju se teži uglavnom zbog koristi koje članstvo sa sobom donosi.

Koristi od Evropske unije su brojne, počevši od toga što samim ulaskom na belu šengen listu nema viznog režima, postoji niz subvencija za zemlje članice, renome koji država dobija ulaskom u EU itd. Pored ovih postoji još niz drugih beneficija koje se mogu grubo klasifikovati u političke, privredne i finansijske prednosti EU.

Političke prednosti

Političke beneficije koje se dobijaju članstvom u Evropskoj uniji su, pre svega, politička sigurnost i zaštita nacionalnih interesa kroz političke institucije EU. Pristupanjem EU, politički i diplomatski rejting, uglavnom značajno raste ne samo u Evropi već i u celom svetu. To omogućava članicama EU

da bolje i uspešnije zastupaju svoje interese. Zemlje članice imaju mogućnost da učestvovanjem u donošenju odluka unutar institucija EU, utiču na kreiranje važnih odluka koje se tiču i same zemlje, ali su i od velike važnosti i za kontinent, za razliku od zemalja koje tu privilegiju nemaju pa su primorane da prihvate već donete odluke. Takođe članice EU mogu da se izjašnjavaju o političkim deklaracijama EU tokom samog procesa stvaranja, i na taj način da učestvuju u kreiranju prava EU.

Privredne prednosti

Positivni ekonomski efekti za zemlje članice uglavnom dolaze kroz intenzivniju i liberalizovanu trgovinu, efikasnije iskorišćavanje resursa u Uniji, snižavanje kamatnih stopa i višestruko veći priliv stranih investicija. Ono što podstiče nastanak ovih ekonomskih efekata je slobodan protok robe, radnika i kapitala u okviru Unije, kao i nemerljivo veći stepen političke i pravne sigurnosti koje članstvo donosi, a koji su važni za svako privredno poslovanje .

Za privlačenje stranih direktnih investicija su važni ekonomski zakoni i zakoni o stranim ulaganjima, ali tek pristupanjem EU strani investitori bi se osećali potpuno osigurani i upoznati sa pravnim, ekonomskim i političkim ambijentom zemlje u koju su spremni da ulažu. Definitivan pravni i politički okvir, koji se ostvaruje pristupanjem Evropskoj uniji znači dodatnu sigurnost za investitore.

Priliv stranih direktnih investicija u zemljama centralne Evrope godišnje se meri u milijardama dolara. Npr. godišnji prosečan priliv stranih direktnih investicija u Mađarskoj iznosi 3,5 milijarde dolara, od čega su 64% investicije koje dolaze iz EU. Članstvom u Evropskoj uniji država stupa se na jedinstveno tržište EU. Jedinstveno tržište je tržište koje garantuje "slobodno kretanje" ljudi, robe, usluga i kapitala. Na praktičnom nivou, ovakvo tržište obezbeđuje građanima zemalja Evropske unije da žive, rade, studiraju i vode poslovanje svoje kompanije na čitavoj teritoriji Evropske unije, kao i da imaju na raspolaganju veliki izbor roba i usluga po konkurentnijim cenama. Pristupanjem u Evropsku uniju, radnici imaju slobodan pristup tržištu rada EU. Tada postoji mogućnost da radnici rade u svim zemljama članicama, da putuju na posao u drugu članicu, a žive u svojoj zemlji ili da nesmetano pružaju usluge klijentima u zemljama članicama. Ovakva sloboda kretanja radnika koristi svim članicama zbog potrebe za dodatnom radnom snagom, a i zemlji iz koje radnici dolaze i to na dva načina:

1. Jedan deo zarađenog novca bi se vraćao u zemlju,
2. Radnici bi se u visoko razvijenim zemljama dokvalifikovali pa bi svoje iskustvo i znanje preneli u svoju zemlju kad se vrate.

Veliku korist od članstva u EU imaju i studenti i mladi stručnjaci manje razvijenih zemalja. Brojni programi razmene i tehničke pomoći za studente i naučne radnike, uz ukidanje viza dovode do intenzivne studentske, profesionalne i naučne saradnje. Preduzeća, primenom novih pravila o poretku imaju mogućnost nabavke sirovina bez plaćanja carina. Upošljavanjem svojih proizvodnih kapaciteta i domaće radne snage stvaraju se novi proizvodi koji se na tržištu prodaju bez plaćanja carine, čime proizvod postaje konkurentniji. Potrošačima se pruža mogućnost višeg standarda kroz raznovrsniju ponudu kvalitetnije i jeftinije robe. Evropska unija je zapravo najveći trgovac na svetskoj sceni, koji je danas odgovoran za 20% ukupnog izvoza i uvoza u svetu. Slobodna trgovina koja se odvija između njenih zemalja članica predstavlja potporu za uspešan početak rada na uspostavljanju Evropske unije od pre gotovo 50 godina. Unija je stoga vodeći igrač u nastojanju da se liberalizuje trgovina na svetskom nivou na opštu korist i bogatih, ali i siromašnih zemalja. Povećanje trgovinske razmene unapređuje rast u svetu na opštu korist svih.

Ona potrošačima donosi veliki asortiman proizvoda. Konkurencija između uvezenih proizvoda i onih koji su lokalno proizvedeni rezultuje sniženjem cena i povećanjem kvaliteta. Liberalizovana trgovinska razmena omogućava da se oni najefikasniji proizvođači nadmeću na jednakoj ravni sa svojim rivalima iz drugih zemalja, čije vlade moraju da snize poreze na uvoz robe koji su služili kao zaštita za domaće firme.

Finansijske prednosti

Iako su politička stabilnost i moderan privredni okvir glavna motivacija za ulazak u Evropsku uniju, isto tako su važni i finansijski aspekti, odnosno novčani transferi iz budžeta EU u njene slabo razvijene regione, kao i finansijska pomoć poljoprivrednicima EU, što se takođe finansira iz zajedničkog budžeta. Obe ove vrste pomoći dostupne su članicama EU koje se smatraju nerazvijenim i poljoprivrednim zemljama. Strukturni fondovi pomažu slabije razvijene regione, kako bi se i oni u potpunosti uključili u tzv. blagodeti evropskih integracija. Osim ekonomskih razloga i solidarnosti, na nastanak ovih fondova uticali su i politički faktori. Sve zemlje profitiraju od članstva u Evropskoj uniji, ali ne sve u podjednakom stepenu. Najviše profitiraju najrazvijenije, jer najbolje iskorišćavaju šanse koje jedinstveno tržište pruža i imaju najviše uticaja na odlučivanje. Zato se ovim fondovima nastoji pravednije raspodeliti blagodeti integracija kako bi se zadovoljile manje i slabije razvijene zemlje. Svaki region koji, po glavi stanovnika ima društveni bruto proizvod manji od 75% proseka u EU ima pravo na korišćenje ovih fondova. Poljoprivredni fond čini gotovo polovinu budžeta Evropske unije i namenjen je zaštiti poljoprivrede. Da nema ovog fonda, koji obezbeđuje visoke garantne cene i subvencije poljoprivrednicima jedinstvenog tržišta, u ovoj oblasti ne bi bilo saradnje, jer bi svaka zemlja, onda, posebno štitila svoje poljoprivrednika, što bi dovelo do protekcionizma i barijera prema drugim zemljama članicama.

Zaključak

Evropska unija je skupina uspešnih zemalja koje treba da ispune određene ekonomske i političke uslove da bi se kvalifikovale za punopravno članstvo i da te uslove stalno održavaju. Hoćemo li mi biti nekada među njima? Ja mislim da hoćemo, ali moramo početi još više da se trudimo, i moramo shvatiti da nećemo postati član preko noći.

MARKO ŠIMKOVIĆ **Elektrotehnička škola „Nikola Tesla“**

Pitanje koje svakodnevno čujemo na ulici, u školi, na poslu je: „Da li Srbija treba da uđe u Evropsku uniju?“. Mišljenja ljudi, onih u grupama, kao i onih koji zasebno postavljaju svoj stav su podeljena. Moje opcija je definitivno EU. Postoje razlozi zbog kojih ljudi ne žele da uđu, ja mislim da su pre svega su za to odgovorni mediji, koji ljude navode na svoj način mišljenja. Ili pak drugi razlog, koji je još jači. To su iskustva ljudi koji samim tim što su okusili previše ratova, stradanja i muka u ovoj našoj napaćenoj zemlji osećaju da svet nama ne misli ništa dobro, te da će dati sve od sebe da nas odbace prvom prilikom. Tako da nas, zapravo, ni ne vide tamo. Takodje stalna razvlačenja, uslovljavanja i zatvaranje naših ljudi po njihovim zatvorima, shvataju kao pokazivanje njihove sile. Moj odgovor na sve to je: „Mi smo mala nacija. Ratovali smo, ljudi koji su odgovorni biće kažnjeni, koji nisu, biće vraćeni. Uostalom, šta je bilo, bilo je. Moramo da gledamo napred i da ne stojimo u mestu. Da težimo da sutra obiđemo pola sveta a ne da nam je glavno uživanje šetanje po okolnim mestima, ili samom svom kraju. Da ne mislimo da se najbolji fudbal igra ovde pred praznim tribinama i da se pošteno ne najedamo samo kad odemo kod nekoga na slavu, već svakoga dana.“ To je cela poenta. A EU ima zaista dosta prednosti. Neke od tih prednosti su pre svega obrazovanje, životni standard i putovanja.

Obrazovanje

Namerno je postavljeno na prvo mesto, iz razloga što kad ne bi bilo obrazovanja ne bi bilo ni nas samih, bez njega nema rada, bez rada nema plate, bez plate nema hrane, a bez hrane nema života. To je jedan lanac koji našu zemlju koči. Naši fakulteti su daleko od najboljih, kriterijumi teški, i posle silnih muka koje odradimo za te četiri godine fakulteta, ponekad i pet, ponovo nam treba nekoliko godina da bi našli posao u kome bi nam se sav taj rad isplatio. To je glavni problem. Uz EU ova zemlja ima rešenje za taj problem. Povezanost sa drugim školama, univerzitetima i obrazovnim ustanovama u Evropi je od velike važnosti. Samim tim što naši ljudi mogu da odu van zemlje da dožive sjajna iskustva i da lakše savladaju posao kojim će da se bave, uz bolji profesorski kadar i samo saznanje da su otišli negde da nešto urade je sve mnogo lakše. Druga stvar je što će uz EU naša zemlja samim ulaskom poprimiti sve te standarde i tada naši ljudi neće ni morati da idu u svet da se školuju. Posle završenog školovanja oni će lako pronalaziti posao prema svojim kvalitetima i strukama. Već smo dobili neke povlastice samim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, već imamo dosta otvorenih programa u tom okviru a zamislite tek kako bi bilo u EU. To je danas zaista na ceni.

Životni standard

Plate u našoj zemlji su trenutno izuzetno niske. Govorimo o prosečnim ljudima. To je onaj deo u kojem je najveći broj ljudi u ovoj zemlji. Kao pripadnicima tog dela, plata mora biti u okviru solidne sume koja može da pokrije vaše poreze i da vam kada sve isplaćate ostane još dovoljno da možete da priuštite sebi novi duks, nove patike a zašto da ne i novi automobil. Jednu normalnu potrošačku korpu, a sa njom i bolji, kvalitetniji život. Trenutno kod nas toga nema mnogo. Ljudi jedva sastavljaju kraj sa krajem. A uz pomoć EU može dosta toga da se promeni. Najbolji primer trenutne razlike između EU i nas je to što se prosečne plate u EU kreću u granicama od 700 do 1000 € (Slovačka), a kod nas od 300 do 400 €.

Brojne investicija Evropske unije omogućile bi lakše otvaranje novih preduzeća, stvaranje novih radnih mesta, što bi povećalo naš životni standard. Time bi se smanjila visoka stopa nezaposlenosti, a kao najvažnija od svih stvari, smanjili bi takozvani „odliv mozga“ tj. odlazak naših ljudi u inostranstvo koga ima sve više. Naši ljudi odlaze u druge zemlje da bi živeli normalnim životom.

Putovanja

Jednostavno, EU nema granica. Naravno, svaka zemlja ima svoju granicu ali nikada ne bi morali više da čekamo po nekoliko meseci da bi dobili vizu, ne bi stajali satima u redu da bi izvadili brojne potvrde i dozvole. Nema plaćanja debelih carina na granicama pre svega. Samim tim bi i privreda imala velike koristi. Iako su stupile na snagu vizne olakšice, ipak je sve i dalje komplikovano. Ako bi ušli u EU bilo bi lakše. Jednostavno bi se uputili i bili bi tamo. Nema zadržavanja na granicama, nema plaćanja i sve deluje jednostavnije, jeftinije i naravno samim tim i brže i bolje. Bolji aranžmani, kvalitetniji prevoz i sve u svemu manje stresa za vas, a pogotovo za vaš džep.

Ljudi, ako hoćete da uradite nešto dobro u svom životu moramo ući u Evropu, a sada nam zaista ne treba mnogo. Sve bi bilo mnogo jeftinije, lakše, brže a naravno i lepše. Jednostavno, ne smemo stati sada kad smo toliko blizu.

NEVENA PAVLOVIĆ

Ugostiteljsko - turistička škola

Evropska unija je velika porodica koju čini mnogo različitih zemalja. Po svom teritorijalnom položaju, istoriji i ekonomiji, Srbija je oduvek bila čvrsto vezana sa mnogim evropskim zemljama. Međutim, situacija koja je zadesila Srbiju devedesetih godina prošlog veka, dovela je do prekida svih oblika saradnje i udaljilo je od mogućnosti da i zvanično postane deo te velike zajednice država i naroda, koje imaju jednake mogućnosti razvoja u svim oblastima življenja. Po mom mišljenju neke od osnovnih stvari koje bi trebale da se poboljšaju ulaskom u EU jesu: obrazovanje, zaštita životne sredine i sloboda kretanja, u kojima Srbija dosta zaostaje.

U oblasti obrazovanja najviše koristi imali bi mladi ljudi koji se nalaze u fazi školovanja. Za njih veoma je bitno što u EU postoje posebni fondovi koji, putem finansiranja, ulažu u obrazovanje. Zbog toga svake godine oko dva miliona ljudi koristi programe obrazovanja i stručnog usavršavanja izvan matičnog mesta, što doprinosi upoznavanju i razumevanju među različitim kulturama, toleranciji i potencijalima. Osim toga, brojni evropski programi dozvoljavaju njihovim građanima da se individualno razvijaju i ostvaruju ekonomske potencijale studirajući, radeći kao volonteri i usavršavajući se u drugim zemljama. U mnogim zemljama, kao što su Danska i Švedska, studiranje je potpuno besplatno za sve članice EU.

Organizacija školovanja u zemljama Evropske unije daje širu sliku ne samo o načinima studiranja u ovim zemljama, već i o načinu života, komunikacije, organizacije i sl. Na fakultetima postoje odlični uslovi za studiranje, kao što su otvoreni i motivisani profesori i asistenti, dobro opremljeni kabineti, biblioteke sa velikim brojem naslova, a što je možda najvažnije, odnos studenata i profesora je potpuno drugačiji nego kod nas. Svaki student oseća da je cenjen ako želi da radi i uči, profesori ga podstiču i sve vreme su na raspolaganju za konsultacije, projekte, ali i razgovor o budućem radu i planovima studenta. Takođe imaju razumevanje za specifične situacije ili probleme koje student ima.

Međutim mladi iz Srbije koji bi hteli da se školuju u Evropskoj uniji ograničeni su mnogim faktorima: nemogućnost dobijanja vize i privremenog boravka, neusklađenost našeg školskog sistema sa njihovim sistemima, skromna finansijska sredstva države i pojedinca i sl. To su mnogobrojni razlozi zbog kojih mladi u Srbiji nemaju mogućnost da se školuju u inostranstvu, osim jedino ako imaju da izdvoje 6 - 16 000 evra godišnje. Ulaskom u Evropsku uniju i našim mladima bilo bi na raspolaganju kvalitetno obrazovanje, bez velikog napora upisa i ulaganja novčanih sredstava gde bi svaki rad bio isplativ i vrednovan, što bi dalo i podstrek mladima da doprinose razvoju svoje države, kulture, obrazovanja i nauke.

Problem zagađenja životne sredine u Srbiji je prisutan više desetina godina. Zaokupljena drugim problemima i nedostatkom finansijskih sredstava država nije mogla na adekvatan način pratiti evropske zahteve, koji su kroz mnoge projekte i zakone strogo regulisali propise u toj oblasti. Ulaskom u Evropsku uniju, Srbiji bi bili dostupni programi i projekti koji su već imali primenu u mnogim zemljama Unije i pokazali se kao veoma korisni i efikasni. Zbog zastarelosti mnogih industrijskih postrojenja - termo elektrana, hemijskih postrojenja, rafinerija, deponija za odlaganje raznih vrsta otpada, kao i ostalih fabrika koje tokom svoga rada emituju štetne gasove i materije u atmosferu, tlo i vodu, problem zagađenosti ovog dela Evrope utiče štetno i na zemlje okruženja. Cilj ekološke politike EU je promovisanje održivog razvoja i očuvanje okoline za sadašnje i buduće generacije, a postavši deo Evropske porodice, Srbija bi time obezbedila svojim građanima zdravije životno okruženje, čime bi se smanjio procenat obolelih od mnogih bolesti, koje su u našoj zemlji izuzetno prisutne u poslednjih desetak godina, a to su najčešće bolesti respiratornih or-

gana, razne vrste kancera i slično. Sistemom reciklaže plastične i staklene ambalaže ostvarile bi se velike uštede korišćenjem proizvoda dobijenih od recikliranih materijala a sredstva ostvarena takvim uštedama mogla bi se usmeriti u druge programe ekološkog razvoja.

Radi sprovođenja politike zaštite okoline, EU je razvila brojne instrumente za podršku (potporu) projektima zaštite okoline. Glavni finansijski instrument je program LIFE koji omogućava finansiranje ekoloških projekata u članicama EU i u trećim državama. Osim toga, sredstva osigurava i Evropska investiciona banka te države članice kroz vlastite fondove. Za praćenje ekološke politike u Evropi osnovana je Evropska agencija za okolinu sa sedištem u Kopenhagenu. Njena uloga je isključivo savetodavna, no zbog podataka kojima raspolaže postaje sve važnija za donošenje novih mera i procenu učinka postojećih.

Srbija kao potencijalna nova članica mora početi primenjivati evropske standarde zaštite okoline. Zbog velikih troškova primene navedenih standarda, članstvo u Uniji omogućilo bi joj finansiranje i razvoj programa zaštite životne sredine.

Još jedan od ključnih problema koje Srbija treba da reši ulaskom u Evropsku uniju je sloboda kretanja njenih građana, koja je do sad bila ograničena obaveznim vizama za sve zemlje. Ne treba koristiti vizu samo za susedne zemlje koje se još uvek nalaze van "velike evropske porodice": Hrvatsku, Makedoniju, Crnu Goru i Bosnu. Apliciranje za dobijanje viza je dug i komplikovan put. Potrebno je popuniti obimne formulare, dostaviti mnogobrojna dokumenta - bankovne račune, zdravstveno osiguranje, adresa na kojoj se boravi u inostranstvu, kartu za putovanje u oba pravca itd. Čitav taj neprijatan proces može trajati nedeljama, a često se dešava da se viza i ne dobije.

Prema najnovijim istraživanjima, 72% studenata, budućih intelektualaca, nikada nije boravilo u inostranstvu, nikada nije videlo drugačije ljude, drugačije kulture. Negativan efekat toga ne leži u činjenici da će to biti intelektualci nižih kvaliteta, već u tome što će generalno takvim ljudima biti lakše plasirati lažne patriotske ideje, razne teorije zavera protiv njihove zemlje, da je Evropska unija tvorevina koju Srbija treba da izbegava kao kolekvu svakog zla i slične izmišljotine. To se dešava jer ljudi nisu u mogućnosti da putuju i vide svojim očima, da sami dođu do zaključka da je situacija potpuno drugačija i da mogu samo postati bogatiji i zadovoljniji upoznajući druge evropske kulture. Na taj način ugroženo je jedno od najstarijih prava čoveka i građanina, pravo slobode kretanja.

Kada bi Srbija postala članica Evropske unije pred njom bi se otvorila vrata kroz koja bi nesmetano, u oba pravca, cirkulisala kulturna, intelektualna, naučna, medicinska, tehnološka i ostala bogatstva razvijenih evropskih zemalja. Na taj način značajno bi bio unapređen kvalitet života ljudi u Srbiji. Građani bi mogli koristiti mogućnost nesmetanog putovanja u najrazličitije svrhe, počev od lečenja pa do turističkih i zabavnih putovanja.

U Srbiji ima visoko obrazovanih kadrova, koji bi zbog svog profesionalnog znanja i iskustva mogli raditi u najrazvijenijim granama privrede širom Evrope. Takvih primera je i do sada bilo mnogo i oni su značajno doprineli dobroj reputaciji naših obrazovanih ljudi u Evropi. Vlada i parlament Srbije moraju da u što kraćem roku donesu niz zakona i propisa koji bi u potpunosti bili usklađeni sa zahtevima Evropske unije za prelazak na bezvizni režim putovanja. Pregovori i rad na tim pitanjima su uveliko počeli i Srbija se nada da će ulaskom u Evropsku uniju njeni građani ponovo postati građani sveta.

Zbog svega navedenog a i zbog niza drugih pogodnosti veoma je važno da Srbija što pre postane član Evropske unije čime bi se značajno popravio kvalitet života njenih građana u svim aspektima a takođe bi njeno članstvo činilo bitan faktor stabilnosti u čitavom regionu.

DANILO JOVANOVIĆ

Osma beogradska gimnazija

Evropska unija je međunarodna organizacija koja je stvorena sa namerom da se pomogne svim državama Evrope, spreče ratovi i sukobi i stvori jedna jaka zajednica koja može da funkcioniše u miru i blagostanju. Stupanje u ovakvu zajednicu može doneti mnoge povoljne stvari, i stoga pisac ovog teksta ne vidi mnogo razloga zašto jedna država ne bi trebala i želela da bude deo Evropske Unije. Što se Srbije konkretno tiče, za nju bi ulazak u Evropsku Uniju puno značio, naročito zbog lošeg ekonomskog i društvenog stanja u državi koje se na taj način može rešiti. Srbiji treba poboljšavanje životnog standarda, razvijanje moderne kulture i ekološke svesti.

Težnju za ulazak u Evropsku uniju imaju sve susedne zemlje, i kako prolaze kroz tranzitni period, kvalitet života i životni standard se vidno povećavaju. Možda najbolji primer za to je Hrvatska, koja se znatno približila evropskim standardima, za jako kratko vreme. Ispunjavanjem kriterijuma koje je postavila Evropska unija, oni su napravili veliki korak unapred, i svakim ispunjenim kriterijumom životni standard se primetno povećava. Odatle možemo da zaključimo da ti uslovi nisu tu samo forme radi, već stvarno imaju poentu i svrhu. Ako jedna država može da se vidno poboljša samo praćenjem tih uslova, tih minimalnih kriterijuma za ulazak u Evropsku uniju, ulaskom u samu zajednicu ne samo da bi mogla da održi takav standard, nego bi se i poboljšavala zajedno sa Evropskom unijom.

Stupanjem u članstvo, ekonomsko stanje države bi se višestruko poboljšalo. Carine bi bile svedene na nulu i trgovina bi mogla nesmetano da se obavlja po povoljnijim cenama, što znači veću konkurenciju na tržištu i samim tim niže cene, više mesta za zapošljavanje, ozbiljne firme koje znaju da novcem mogu da privuku ljude da rade za njih a ne za druge, dakle životni standard bi se povećao. Zajednica takođe znači i olakšanje putovanja u države koje su članice EU, bez viza i ograničenja. Time bi i turizam u Srbiji postao jači.

Dizanje ekološke svesti je jedna od ciljeva Evropske unije. U Srbiji ne postoje ni postrojenja za reciklažu, a kamoli svest u narodu da treba reciklirati. Racionalna potrošnja je teško svarljiv pojam, pitka voda iz česme se troši kao da će je uvek biti, električna energija takođe, po ulicama se voze automobili koji bi u Evropskoj uniji bili zabranjeni jer nisu u voznom stanju, retko koja fabrika pazi na otpade i koristi filtere. To mora biti zaustavljeno, a takođe Evropska unija postavlja uslove u vidu ekoloških zakona i standarda. Poštovanjem tih zakona bi se postepeno digla i ekološka svest u narodu.

Kada govorimo o kulturi u Srbiji slabo šta možemo da kažemo. Od motiva "da komšiji crkne krava" do milozvučne muzike estradnih umetnika nema ništa lepo ni kulturno. Naravno kulturne ustanove postoje, tu su, ali slabo posećene. Problem je u narodu koji ne želi da se trudi za uspeh svoje države, ne vide da svojim ponašanjem samo štete i unazađuju ono za šta bi trebalo da se bore i što bi trebalo da unapređuju. Ljudi koji su i dalje pod dejstvom "hleba i igara" perioda ne mare da mrdnu prstom na bilo koji način pomognu svojoj državi pored tolikog "patriotizma" koji izražavaju. Dok u ljudima vlada takva učmalost i nekultura, kulturne stvari i umetnost će biti uvek iza. U državama Evropske unije narod je, ako ništa drugo, naučen da ne baca đubre na ulicu, bar kroz kazne za takve prekršaje.

Takođe jedna od bitnih stavki jeste sprečavanje sukoba, što i jeste jedan od glavnih ciljeva Evropske unije. Srbija je stalno u ratnom stanju, u kratkim periodima mira, što je i dovelo do ovakvog stanja u kojem smo sada, izvan sveta, godinama iza. Možda će podrška Evropske unije i njenih članica najzad uspeti da zaustavi večne ratove na Balkanu, spreči dalja krvoprolića kroz koja prolaze sve generacije.

Dakle, ulaskom u Evropsku uniju Srbija nema mnogo da izgubi, ne rizikuje gotovo ništa. Do trenutka kada najzad Srbija zvanično postane članica, moramo prihvatati ono što određuju njihovi uslovi, ne toliko zbog samog pridruživanja, nego više zbog nas samih i našeg životnog standarda i kvaliteta života.

STEFAN KOKOVIĆ

Evropska poslovna škola „Milutin Milanković“

Uzimajući u obzir snagu i mogućnosti EU kao međunarodne organizacije, lako možemo shvatiti koje su to prednosti u odnosu na Srbiju kao članicu EU.

Mnogo je primera kako je EU do sada uticala na razvoj Srbije kao države, mnogo fondova je pokrenuto od strane EU, mnogo ljudi iz različitih izbegličkih kampova je dobilo krov nad glavom, poboljšao se sektor energetike, mnogo toga se čini, a i činiće se po pitanju životne okoline, obrazovanja i ekonomije u celini.

Srbija se nalazi na raskrsnici...

Jedna mala zemlja, puna prirodnih bogatstava, sastoji se od milion pitanja i očajnički traži odgovor. Ulaskom u EU, većina pitanja i problema može biti rešeno. Jedan od većih problema Srbije kao države, odnosno njenih građana je zagađenje životne okoline.

Zbog različitih problema u kojima se država Srbija našla tokom niza godina, građani nemaju razvijenu ekološku svest i ne obraćaju dovoljno pažnje na očuvanje prirodne sredine. Ovo je dovelo do toga da Srbija postane jedna od najzagađenijih zemalja Evrope. Velike količine nekontrolisanog otpada koje se ispuštaju u vode čine da naše životno okruženje bude zagađeno, izduvni gasovi prouzrokuju zagađenje vazduha, dok još uvek nije uveden pravi sistem reciklaže kojim bi se dovelo do smanjenja zagađenja prirodne okoline.

EU vodi računa...

Evropska unija ima zakone koji se tiču očuvanja prirodne sredine. Pokrenute su bezbrojne akcije povodom ovog pitanja, organizovani su različiti fondovi, otvoreni su različiti sekretarijati za očuvanje prirodne sredine.

Na primer, u Evropskoj uniji je obeležen «dan bez automobila» čiji je cilj bio jasan: uputiti ljude na problem zagađenja vazduha.

Godine 1972. «Ekološka polisa Evropske zajednice» je stvorena, kako bi se skrenula pažnja na brojne probleme poput: kiselih kiša, zagađenja vazduha, zagađenja vode, buke i otpada. EU je zaštićena programom NATURA 2000 koji pokriva 30.000 sajtova posvećenim ovoj problematici, širom Evrope.

Mobilnost mladih...

I pored veoma razvijenog obrazovnog sistema Srbije, čak 70% studenata nikada nije putovalo u inostranstvo. Ova činjenica nas vodi ka tome da veliki broj mladih nikada nije upoznao druge kulture, veroisповesti, države...

Pored toga, mladi koji steknu mogućnost da odu u inostranstvo, često se ne vrate, jer je obrazovni sistem drugačije koncipiran nego u Srbiji, te su mogućnosti zapošljavanja i višeg obrazovanja veće...

EU dovodi do promene...

Prošle godine organizovana su putovanja za najbolje studente.

Ovom akcijom se postiglo više stvari, poput: motivacije studenata, mogućnosti odlaska u inostranstvo, upoznavanja sa drugim državama i naravno, studenti su stekli iskustvo za ceo život. Veliki broj studenata je imao priliku da se upozna sa obrazovnim sistemom EU, da stekne znanja i da obiđe čak desetak zemalja u roku od godinu dana.

EU ima razne programe koji podstiču dalje obrazovanje.

Jedan od najvećih projekata ovog tipa je sigurno: ERASMUS program, odnosno: Evropska Regionalna Akciona Šema za Mobilnost Studenata (European Region Action Scheme for the Mobility of University Students). Ovim programom razmene studenata pruža se podrška studentima kada je reč o višem obrazovanju. U proteklih dvadeset godina ovaj program je pružio šensu za više od 1.5 miliona studenata širom zemalja EU.

Sada postoji više sličnih programa, koji su organizovani ne samo za studente, već i za učenike srednjih škola, pa i profesore. Programi poput ovih bi pomogli Srbiji, odnosno njenim studentima u sticanju višeg obrazovanja, ali i u potencijalnim prijateljstvima između studenata, sticanju iskustava vezanih za nove kulture, tradicije, zemlje i naravno samim time bi se poboljšao kompletan sistem države, kada je reč o obrazovanju.

Ekonomija...

Kada je reč o ekonomiji Evropske unije, vidimo da je od samog osnivanja, EU utvrdila jedinstveno tržište.

Evrozona je naziv oblasti, odnosno jedan naziv za zemlje koje koriste zvaničnu valutu evro (€), a ima ih trenutno petnaest. Od ukupnih svetskih prihoda, EU čini 31%, što je čini najrazvijenijom ekonomijom u celom svetu. EU je takođe najveći izvoznik dobara, drugi najveći uvoznik i najveći član razmene dobara sa zemljama poput Indije i Kine.

Od 500 najvećih korporacija, čak 170 ima svoja sedišta u EU.

Promene...

Ulaskom u EU, Srbiji je zagantovano poboljšanje ekomoske situacije.

Stvoriće se mnoga radna mesta, različite korporacije će sarađivati sa ovdašnjim, velike firme će prodati licence i omogućiti veću i kvalitetniju proizvodnju. Srbija je već krenula sigurnim koracima napred u oblasti ekonomije, sklopivši sporazume sa firmama poput «Fiat», «General Motors» i «Ikea». Navadeni su samo neki primeri investicija u Srbiju u predhodnoj godini, a ulaskom u EU će se obezbetiti još više investicija.

Zaključujemo...

Smatram da je ulazak u Evropsku uniju u velikoj meri povoljan za Srbiju.

Da će Srbija dobiti «tretman» svojih prirodnih dobara onako kako zaslužuje, da će mladi imati mogućnost boljeg obrazovanja, a da će se ekonomski status zemlje znatno poboljšati, različitim ulaganjima i investicijama. Srbija teži Evropskoj uniji, a mi smo ti koji će uraditi sve što je u našoj moći, da dovedemo našu zemlju na nivo koji ona i zaslužuje.

SRĐAN STANOJEV

Elektrotehnička škola „Nikola Tesla“

Evropska unija je zajednica koja funkcioniše po određenim propisima i pravilima. Da bi se ušlo u EU potrebno je mnogo toga uraditi, pre svega potrebno je vremena da bi se izvršile propisane obaveze, ali glavni faktor za koji je ključan za pridruživanje zemlje Evropskoj uniji je volja građana. Već godinama Srbija se bavi pitanjem ulaska u Evropsku uniju. Neki misle da Srbija treba da pristupi EU, a neki misle da ne treba. Moje mišljenje je da Srbija treba da uđe u EU, zato što Srbiji treba bolji životni standard, bolje školstvo, veća briga o životnoj sredini, unapređenje ekonomije i privrede, a sve to se nameće kao obaveza u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Po poslednjim istraživanjima oko 70% građana Srbije se opredelilo za ulazak u EU. Znači, Srbija je jasno rekla DA Evropskoj uniji. Ulaskom u EU više bi se ulagalo u ekonomiju Srbije. Za sada su ta ulaganja mnogo manja nego što bi bila da smo članica EU.

Jedan od ciljeva EU je stvaranje jedinstvenog tržišta, gde ne postoje granice, samim tim ni porezi kao i carine za uvoz i izvoz. Srbija dobija mnogo veće tržište na kome može da nudi svoje proizvode, a samim tim bi ostvarila bolje prihode. Ukidanje granica bi pomoglo malim i srednjim preduzećima. Građani država članica EU mogu slobodno da se kreću iz jedne u drugu državu samo sa ličnom kartom, dok je nama za to potreban pasoš i viza, za koju se nekad čeka i mesecima, a uz to nisu nimalo jeftine.

Smatra se da bi do 2010. godine Evropa trebala da bude svetski lider u pogledu kvaliteta obrazovanja. Državljanin države koja nije članica Evropske unije mora da plati oko tri puta višu školarinu od građanina države članice EU kako bi se školovao u zemljama Evropske unije. Maldi u Srbiji posle završenog fakulteta, ne mogu baš lako da pronađu posao. Zbog nedovoljnog broja novo otvorenih radnih mesta, u Srbiji je jako visoka stopa nezaposlenosti, skoro 50% građana Srbije nema stalan posao, dok u državama članicama EU broj nezaposlenih iznosi oko 10-15%.

Evropska unija je kroz svoje fondove Srbiji dodelila oko 1.2 milijarde evra bespovratne pomoći. Ti pomoć bi se znatno uvećala ulaskom u EU. Ulaskom u EU porašće investicije stranih ulagača, a samim tim došlo bi do smanjenja stope nezaposlenosti. Interes Srbije je da postane članica Evropske unije, i na taj način obezbedi ekonomski razvoj. Jer samo kao član EU može da privuče značajniji broj stranih investitora. Plate i penzije u Srbiji rastu, ali zanemarljivo u odnosu na porast koji bi ostvarili u EU. Postoje mnogi primeri zemalja koje su ušle u EU kao privredno niže razvijene, a zatim su kroz evropske fondove uspele da razviju svoju privredu i postanu ekonomski stabilne države. Primeri za to su Irska, Grčka i Portugal.

Jedan od razloga koji se često pominje kao argument koji govori o negativnim posledicama priključenja Srbije EU, je taj što postoje strahovi da bi Srbija članstvom u Evropskoj uniji rizikovala gubitaka nacionalnog identiteta i drugih nacionalnih vrednosti. Kao i sve druge članice, i već pomenute Grčka i Portugal su očuvale sva obeležja nacionalnog identiteta, ako sto su na primer jezik i kultura. To garantuje član šest ugovora o EU.

Kao jedan od glavnih razloga koji su vodili ka osnivanju Evropske unije je očuvanje mira. Evropa je prošla kroz dva velika svetska rata i tako nešto više ne sme biti ponovljeno. Rane tih ratova još nisu zalečene, ali sam trud Evropskih država pokazuje koliko je svima stalo da žive u miru i slozi. Srbija sebi nije uspeła da obezbedi mir, ali EU Srbiji može da obezbedi mir i sigurnost. EU teži da sve rešava diplomatskim putem, teži ka tome da svi budu jednaki, da se poštuju prava svih građana.

Srbija treba još mnogo toga da uradi kako bi postala članica Evropske unije, na prvom mestu da ojača institucije unutar države, da iskoreni korupciju koja izjeda našu državu, da se reši pokvarenih političara koji samo škode našoj državi. Srbiji treba vlada koja će nas uvesti u EU uz minimalna odricanja, i naravno nastaviti da se bori da zadrži Kosovo unutar naših granica.

TIJANA ĐOKIĆ

Treća beogradska gimnazija

U napredovanju jedne države, pa samim tim i Srbije, ekonomija, školstvo, briga o ekologiji su neke od oblasti u kojima se može videti ili ne ,unapređenje nekog društva.

Ulaskom u EU više bi se ulagalo u ekonomiju naše zemlje. Ako posmatramo članice susede i njihov ekonomski prosperitet vidimo, da je on brži.

Deo podrške Evropske unije je usmeren ka unapređenju i razvoju manjih i srednjih preduzeća, obuci preduzetnika, smanjenju nezaposlenosti. Za period od 2000-2006 god. pomoć Evropske unije je iznosila 4,65 milijardi evra koja je bila namenjena stabilizaciji regiona, trajnom ekonomskom razvoju, smanjenju siromaštva. Donacije Evropske unije, naročito zemljama koje su bile izložene ekonomskim krizama ili nedemokratskim režimima društva, ubrzavaju njihov put ka naprednijem društvu. U unutrašnjosti Srbije veliki broj opština je prilično nerazvijen npr. Lebane, Medveđa... U ovim krajevima Srbije pomoć Evropske unije je posebno značajna.

EU ima svoje ciljeve, da bi ih ostvarila ona mora odgovoriti na izazove koji se pred nju postavljaju. Evropska unija želi postati jedna od vodećih sila u oblastima trgovine, energetike, odbrane. Ona brine o zajednici od oko 500 miliona stanovnika, pa mora biti sila koja će voditi napred ali pod čijim okriljem ćemo se osećati zaštićeno.

EU nudi mladima mogućnost upoznavanja drugih zemalja tokom školovanja, stvarajući pri tom programe koji podstiču obrazovanje. Srbiji je otvoren program „Tempus“ za sprovođenje reformi u sistemu visokog školstva. Prema istraživanjima samo 7 % stanovnika naše zemlje je visoko obrazovano, a nezaposlenost nije zanemarljiva.

Ulaskom u EU školstvo bi postalo efikasnije, naši studenti bi bili povezani sa studentima iz EU, kao što bi im bilo omogućeno studiranje u inostranstvu.

Značaj očuvanja životne sredine je jedan od ključnih elemenata bitnih za očuvanje zdravlja stanovništva. Naša zemlja raspolaže bogatstvom prirodnih resursa koje treba pravilno koristiti i sačuvati kako bi se sprečilo njihovo narušavanje. U okviru programa LIFE (finansijski instrument zaštite životne sredine), koji raspolaže sa 2,3 milijarde evra za period do 2013 god. pod kontrolom je briga o vazduhu i proizvodnji zdrave hrane. Unija se obavezala da će u periodu od 2008.-2012 godine smanjiti ispuštanje štetnih gasova. Celokupna evropska politika o zaštiti okoline počiva načelu: „zagađivač plaća“.

Put Srbije je usmeren ka EU, i nadam se da će saradnja u vremenu koje dolazi biti uspešnija. Ulazak u EU treba da podrže najviše mladi, koji bi od toga imali i najviše koristi. Smatram da se treba uticati i na javnost u Srbiji, i više promovisati evropske vrednosti uz podržavanje procesa koji tome vode. Građani gube dragoceno vreme dok se stavovi u Srbiji ne usaglase a samim tim i sve pogodnosti koje Evropa nudi. Budućnost u ovom slučaju je naš izbor. Vidim Srbiju kao modernu, ekonomski razvijenu i stabilnu evropsku zemlju.